

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. május 5.
(OR. en)

8781/22

COH 36
ENV 395
COMPET 293
SAN 245
EDUC 143
EMPL 155
RECH 218
TRANS 264
AGRI 174
POLCOM 28
RELEX 586
POSEIDOM 1
POSEICAN 1
POSEIMA 1

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. május 5.
Címzett:	a Tanács Főtitkársága
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 198 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 198 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 198 final

Strasbourg, 2022.5.3.
COM(2022) 198 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a
lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban**

{SWD(2022) 133 final} - {SWD(2022) 134 final}

BEVEZETÉS

Ötmillió uniós polgár él az Unió távoli legkülső régióiban: Guadeloupe, Francia Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion és Saint-Martin területén (Franciaország); az Azori-szigeteken és Madeirán (Portugália); és a Kanári-szigeteken (Spanyolország). Ezek a területek az EU szerves részét képezik, de külön előnyt jelent stratégiai elhelyezkedésük az Atlanti-óceánon, a Karib-medencében, Dél-Amerikában és az Indiai-óceánon.

A legkülső régiók jelentős erősségekkel rendelkeznek: fiatal népesség, kiterjedt tengeri gazdasági övezetek, egyedülálló biológiai sokféleség, bőséges megújuló energiaforrások, úrkutatásra és csillagászatra alkalmas földrajzi elhelyezkedés és éghajlat, fontos úrinfrastruktúra. Az egy főre jutó reál-GDP növekedése e régiók némelyikében meghaladta az uniós átlagot¹. A megfelelő fejlesztési stratégiákkal, reformokkal és beruházásokkal tehát a jövőben csökkenteni lehetne az EU többi részéhez képest fennálló lemaradást. Emellett ezek a régiók az Európai Unió előretolt bástyái világszerte, lehetőségeket kínálnak a környező országokkal és területekkel való együttműködés és kapcsolatok javítására.

Ugyanakkor a legkülső régiók fejlődésük tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikkében elismert állandó korlátokkal szembesülnek. A Szerződés egyedi intézkedéseket ír elő a legkülső régiók támogatására, beleértve az uniós jog e régiókban történő testreszabott alkalmazását és az uniós programokhoz való hozzáférést.

Bár ezek a régiók meglehetősen különböznek egymástól, vannak közös jellemzőik, mint például a távoli fekvés, a szigetjelleg², a kis méret, az éghajlatváltozással szembeni sérülékenység, a néhány ágazattól függő gazdaság, ahol a munkanélküliség szintje magas, és hogy a bruttó hazai termék (GDP) jelentősen alacsonyabb, mint az uniós és nemzeti átlagok³. Mayotte-on a legalacsonyabb az egy főre jutó GDP (30 %) és a legmagasabb a munkanélküliség (27,8 %)⁴. Az elmúlt két évtizedben számos ilyen régió nem tudott közelíteni az EU többi részéhez⁵, és jelenleg különösen ki van téve a magas energiaárak és az Ukrajna orosz megszállása miatt fenyegető élelmiszerválság együttes hatásának.

A bennük rejlő potenciál kiaknázása érdekében néhány legkülső régióknak még mindig alapvető szükségleteket kell kielégítenie, amelyek kulcsfontosságúak az életminőség és a fenntartható fejlődési céloknak⁶ való megfelelés szempontjából, például a vízhez, oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz vagy közlekedéshez való hozzáférés terén. Ebben a demográfiai tényezők is kulcsszerepet fognak játszani: mivel Mayotte lakossága várhatóan megháromszorozódik, Francia Guyanában pedig megkétszereződik 2100-ra, e szükségletek ennek megfelelően fognak növekedni⁷. Egyes régiókra, például a Kanári-szigetekre, Francia Guyanára, Mayotte-ra és Saint-

¹ A REGIO-nak az egy főre jutó reál-GDP 2000–2019 közötti növekedésére vonatkozó számításai, Guadeloupe, Martinique, Réunion, Mayotte és az Azori-szigetek egy főre jutó reál-GDP növekedése meghaladja az 1,2 %-os uniós átlagot ([2022. évi kohéziós jelentés, ec.europa.eu](#)).

² A Dél-Amerikában fekvő Francia Guyana kivételével a legkülső régiók mindegyike sziget vagy szigetcsoport.

³ Eurostat, kód: nama_10r2gdp, 2020-ban a vásárlóerő-paritáson mért GDP az uniós átlaghoz képest a Mayotte-on mért 30 % (a legalacsonyabb uniós érték) és 76 % között mozgott. 2010 és 2020 között a Kanári-szigeteken a GDP az uniós átlaghoz képest 83 %-ról 62 %-ra csökkent, az Azori-szigeteken 75 %-ról 67 %-ra, Madeirán pedig 81 %-ról 69 %-ra.

⁴ Eurostat, kód: [LFST_R_LFU3RT](#), ezenkívül a legmagasabb ifjúsági munkanélküliségi ráták Guadeloupe-on (41,5 %), Mayotte-on (55,4 %) és Martinique-on (38,3 %) jelennek meg.

⁵ Eurostat, kód: [nama_10r_2gdp](#), a GDP összehasonlítása 2000-ben és 2020-ban.

⁶ Nevezetesen a „szegénység megszüntetése”, a „jó egészség és jóllét”, a „minőségi oktatás”, a „nemek közötti egyenlőség”, a „tisztá víz és alapvető köztisztaság”, a „megfizethető és tiszta energia”, a „tisztességes munka és gazdasági növekedés”, az „egyenlőtlenség csökkentése”, az „éghajlati fellépés”.

⁷ Eurostat, kód: [proj_19rp3](#), Mayotte népessége a 2020. évi 279 000-ről 2100-ra várhatóan 782 000-re nő, Guyana népessége a 2020. évi 289 000-ről 2100-ra várhatóan 591 000-re nő.

Martin-re jelentős nyomás nehezedik a szabálytalan bevándorlás miatt is. Másrészt néhány más legkülső régióban ugyanebben az időszakban a népesség várhatóan jelentősen csökkenni fog⁸ amiatt, hogy a fiatalok a jobb lehetőségek reményében kivándorolnak.

Ez a közlemény bemutatja az e régiókkal kapcsolatos és az érdekeiket szolgáló uniós fellépés prioritásait. A Covid19-válságot követően a cél e régiókat a fenntartható helyreállítás és növekedés útjára állítani a lakosság érdekeit előtérbe helyezve. A helyreállítás és növekedés alapja a zöld és digitális átállás, mint az összetartó, reziliens és inkluzív társadalmi átalakulás, a gazdasági diverzifikáció és a munkahelyteremtés mozgatórugója, az emberi szükségletek kielégítésének eszköze. A közlemény az e régiókkal 2017-ben létrejött stratégiai partnerség⁹ végrehajtására épít, amelyet az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak benyújtott 2020. évi jelentés¹⁰ ismertet.

A legkülső régiók sajátosságait figyelembe veszik a célzott uniós jogszabályok, az alapok és programok. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy továbbra is érvényesítse e régiók sajátosságait az uniós jogszabályokban és szakpolitikákban annak érdekében, hogy testreszabott és helyi alapú megközelítések révén előmozdítsa fejlődésüket. Ez a közlemény bemutatja a Bizottság által javasolt kezdeményezéseket, amelyek kiegészítik és támogatják a regionális és nemzeti fellépéseket. A Bizottság különösen erősíteni fogja az ezekkel a régiókkal folytatott párbeszédet, testreszabott támogatást fog nyújtani, és elő fogja segíteni az adminisztratív kapacitás javítását annak érdekében, hogy e régiók teljes mértékben kihasználhassák az uniós szakpolitikákat potenciáljuk kibontakoztatásához.

Míg az EU kulcsszerepet játszik a legkülső régiók növekedési potenciáljának felszabadításában, jólétük és fejlődésük alapvetően a saját és tagállamaik döntésein és intézkedésein múlik. A tagállamok feladata, hogy az egyes régiókra szabott fejlesztési stratégiákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, meghatározva a megfelelő prioritásokat és teljes mértékben kihasználva az európai eszközök által biztosított finanszírozási lehetőségeket. Ezeknek a stratégiáknak előre kell látniuk a polgárok igényeit és reagálniuk kell azokra, fel kell számolniuk a növekedés akadályait, ki kell aknázniuk az eszközöket, diverzifikálniuk kell a gazdaságot, növelniük kell az önellátást, bővíteniük kell a kereskedelmi kapcsolatokat, fejleszteniük kell a készségeket és munkahelyeket kell létrehozniuk.

A közlemény ezért – amellett, hogy számos, uniós szinten kidolgozandó kezdeményezést határoz meg – arra ösztönzi e régiókat és tagállamaikat, hogy például a horizontális szakpolitikák és eszközök, többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz¹¹ és a kohéziós politikai alapok¹², valamint a horizontális eszközök, például a technikai támogatási eszköz¹³ keretében foglalkozzanak sajátosságaikkal. A közlemény azt is javasolja, hogy fordítsanak különös figyelmet ezekre a régiókra az uniós szintű célok eléréséhez szükséges intézkedések keretében, például a szociális jogok európai pillére¹⁴ és az éghajlat-politika végrehajtásakor.

Ez a közlemény figyelembe veszi a 2021. november és július között tartott nyilvános konzultációból¹⁵, a legkülső régiókkal és a tagállamokkal tartott négy célzott megbeszélésből, a

⁸ Eurostat, kód: [proj_19rp3](#), Madeira, Azori-szigetek, Martinique és Guadeloupe.

⁹ COM(2017) 623 final.

¹⁰ COM(2020) 104 final.

¹¹ [Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz \(ec.europa.eu\)](#), az (EU) 2021/241 rendelet.

¹² Az (EU) 2021/1058 rendelet; az (EU) 2021/1057 rendelet.

¹³ Az (EU) 2021/240 rendelet.

¹⁴ [A szociális jogok európai pillére \(ec.europa.eu\)](#).

¹⁵ [Legkülső régiók – a Bizottság stratégiai partnerségének aktualizálása \(ec.europa.eu\)](#).

legkülső régiók közigazgatási szerveivel tartott kétoldalú megbeszélésekből, a legkülső régiók elnöki értekezletének 2021. novemberi nyilatkozatából¹⁶, a tagállamok és a legkülső régiók 2022. januári közös állásfoglalásából¹⁷, az európai parlamenti állásfoglalásból¹⁸, a járvány e régiókra gyakorolt hatásáról szóló tanulmányból¹⁹, valamint a Régiók Bizottsága (RB) és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) véleményéből²⁰ származó eredményeket. Emellett az Európa jövőjéről szóló konferenciából eredő javaslatokra is épít.

1. COVID19-VILÁGJÁRVÁNY ÉS VÁLSÁGOKRA VALÓ REAGÁLÁS

A legkülső régiókat különösen súlyosan érintette a Covid19-válság. A Kanári-szigeteken a fiatalok munkanélkülisége a 2019. évi 35,4 %-ról 2020-ra jelentősen, 57,7 %-ra nőtt²¹. Saint-Martin-en az álláskeresők száma az előző évhez képest 2020 végére több mint 16 %-kal nőtt. 2019 és 2020 között a Kanári-szigeteken 11 %-kal, Madeirán pedig 7 %-kal csökkent a GDP, míg Spanyolországban 7 %-kal, Portugáliában pedig 3 %-kal²². A legkülső régiókat is érintették az ellátási lánc zavarai. Ezzel összefüggésben a 2020. évi európai szemeszter keretében az érintett tagállamokat arra ösztönözték, hogy folytassanak célzott szakpolitikákat ezekben a régiókban az egyenlőtlenségek fokozódása kockázatának csökkentése érdekében²³.

A Bizottság intézkedéseket vezetett be a világjárvány hatásainak tompítására. A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezések (CRII és CRII+)²⁴ kohéziós politikai forrásokat irányítottak az egészségügyi ágazat, a foglalkoztatás, a távmunka és a távoktatás támogatására. A Covid19-cel kapcsolatos, állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes válságkeret²⁵ a vállalkozások (nevezetesen a kis- és középvállalkozások) támogatását, valamint a legkülső régiók foglalkoztatási szintjének megtartását célzó intézkedéseket tett lehetővé, és közülük néhányat a kohéziós célú helyreállítási alap (REACT-EU)²⁶ társfinanszírozott. A Bizottság például több mint 20 támogatási programot engedélyezett az Azori-szigeteken és Madeirán a munkahelyek és a vállalkozások védelme érdekében. Emellett a REACT-EU 146 millió EUR-t különít el a legkülső régiók számára a tagállamok keretösszegének egy része mellett. Például Franciaország REACT-EU keretösszegének közel egyharmadát (3,9 milliárd EUR-ból 1,2 milliárd EUR-t) a legkülső régiók számára különítették el a zöld és digitális átállás (pl. Wi-Fi Guadeloupe-on) és az infrastruktúra (pl. új iskolák Francia Guyanán)

¹⁶ A legkülső régiók elnöki értekezlete – Conférence des Présidents des Régions ultrapériphériques, [A legkülső régiók elnöki értekezletének 2021. novemberi nyilatkozata \(ec.europa.eu\)](#); [A legkülső régiók elnöki értekezlete nyilatkozatának melléklete \(ec.europa.eu\)](#).

¹⁷ [A tagállamok és a legkülső régiók 2022. januári közös állásfoglalása \(outr-mer.gouv.fr\)](#).

¹⁸ Az Európai Parlament állásfoglalása (2020/2120(INI)).

¹⁹ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report \(Tanulmány a Covid19 legkülső régiókra gyakorolt hatásáról – Zárójelentés\), 2021. október](#).

²⁰ az RB CDR 3319/2020 véleménye. az EGSZB ECO/567. sz. véleménye.

²¹ Az adatok a 2019 negyedik negyedéve és 2020 negyedik negyedéve közötti összehasonlításra vonatkoznak.

²² Eurostat, kód: [nama_10r_2gdp](#), egy főre jutó vásárlóerő-egység (PPS) az EU-27 átlagának %-ában (2020-tól).

²³ Tanácsi ajánlások Franciaország (8429/20), Spanyolország (8428/20) és Portugália (8441/20) 2020. évi nemzeti reformprogramja.

²⁴ Az (EU) 2020/460 rendelet; az (EU) 2020/558 rendelet.

²⁵ [Versenypolitika – Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi Covid19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából \(ec.europa.eu\)](#); A Bizottság közleménye – A gazdaságnak a jelenlegi COVID-19-járvánnyal összefüggésben történő támogatását célzó állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret, (HL C 91L., 2020.3.20., 1. o.), melyet a következő bizottsági közlemények módosítottak: C(2020) 2215 (HL C 112L., 2020.4.4., 1. o.), C(2020) 3156 (HL C 164., 2020.5.13., 3. o.), C(2020) 4509 (HL C 218., 2020.7.2., 3. o.), C(2020) 7127 (HL C 340L., 2020.10.13., 1. o.), C(2021) 564 (HL C 34., 2021.2.1., 6. o.) és C(2021) 8442 (HL C 473., 2021.11.24., 1. o.).

²⁶ Az (EU) 2020/2221 rendelet.

támogatására. A NextGenerationEU²⁷ központi elemeként a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a tagállamok ellenálló képességének növelésére, valamint a zöld és digitális átállás támogatására törekszik. A vonatkozó nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek magukban foglalják a legkülső régiókban a széles sávú rendszerekbe, a tiszta energiába és közlekedésbe, az épületek felújításába, a munkaerőpiacra való belépésbe, az oktatásba és képzésbe, a digitalizációba, a szociális lakhatásba, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba, valamint a katasztrófamegelőzésbe és rezilienciába történő beruházásokat. A portugál terv kifejezetten az Azori-szigeteken és Madeirán az éghajlatváltozás és a digitális átállás finanszírozására különít el forrásokat.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a legkülső régiók szükségleteinek kezelése és ellenálló képességük javítása ágazatokon és ellátási láncokon átívelően, különösen a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a kohéziós politikai programok végrehajtása során; a REACT-EU teljes körű felhasználása a legkülső régiók számára és végrehajtásának felgyorsítása.

A Bizottság:

- az európai szemeszter keretében a vonatkozó országjelentésekben a különböző szakpolitikáknál kiemelt figyelmet fordít a legkülső régiókra,
- figyelembe veszi a legkülső régiók ellátási láncának rezilienciáját²⁸ az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz keretében megvalósuló válságfelkészültségi és válságkezelési intézkedések keretében.

2. FENNTARTHATÓ ÉS INKLUZÍV HELYREÁLLÍTÁS ÉS NÖVEKEDÉS

Európa helyreállításának folytatása érdekében és figyelemmel az Ukrajna 2022. eleji orosz inváziója által okozott, jelentős mértékű bizonytalanságra, a gazdaságélénkítő és növekedési stratégiákat testre kell szabni az egyes legkülső régiók számára annak érdekében, hogy kielégítsék a lakosság sajátos szükségleteit (2.1. fejezet), támogassák a leginkább érintett ágazatokat, diverzifikálják és korszerűsítsék a gazdaságot a meglévő erősségekre építve (2.2. fejezet), mindezt a zöld és digitális átállás támogatásával (2.3. fejezet).

2.1. AZ EMBEREK ELŐTÉRBE HELYEZÉSE: TISZTESSÉGES ÉS MÉLTÁNYOS LEHETŐSÉGEK MINDENKI SZÁMÁRA

A legkülső régiókat nagy általánosságban a szegénység, az írástudatlanság, a munkanélküliség, a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) és a legalacsonyabb iskolai végzettség jellemzi. E régiók némelyikében sokan nem rendelkeznek tiszta vízzel, megfelelő lakhatással, elektromos árammal, oktatással, egészségügyi ellátással, tömegközlekedéssel és internettel.

A helyreállításnak ezért az embereket kell előtérbe helyeznie, közelítve e régiók életminőségét az uniós és nemzeti átlagokhoz. A helyreállításra irányuló erőfeszítéseknek a szegénység enyhítésével, az emberek alapvető szükségleteinek kielégítésével és különösen a gyermekekre és

²⁷ Az (EU) 2020/2094 tanácsi rendelet.

²⁸ Az RB CDR 3319/2020. sz. véleménye megjegyzi, hogy a válság súlyos problémát okozott a legkülső régiók élelmiszer-ellátásában.

a fiatalokra irányuló lehetőségek teremtésével kell kezdődniük egy integrált megközelítésben, amely magában foglalja a nemzeti politikákat, valamint az alapvető infrastruktúrába, a magas színvonalú közszolgáltatásokba és a közigazgatási kapacitásba való beruházást, uniós szakpolitikákkal és alapokkal kiegészítve. Ebben az összefüggésben fontos támogatni a legkülső régiókat a szociális jogok európai pillérének végrehajtásában és a portói csúcstalálkozón 2030-ra kitűzött, a munkahelyekre, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó célok elérésében²⁹.

A szegénység kezelése, az egyenlőség és a befogadás előmozdítása

2019-ben a szegénység kockázatának kitettek aránya 28,5 % volt a Kanári-szigeteken, 31,8 % az Azori-szigeteken és 27,8 % Madeirán, ami jóval meghaladja az uniós és nemzeti átlagokat³⁰. A szegénységi ráta Guadeloupe-on³¹ (34 %) több mint kétszerese a kontinentális Franciaországban tapasztalható aránynak (14 %). Réunion vidéki területein minden második ember a szegénységi küszöb alatt él³². A gyermekek és más veszélyeztetett csoportok, például az idősek jobban ki vannak téve a szegénység kockázatának. 2017-ben például Mayotte-on 10 gyermekből 8, Francia Guyanában pedig 10-ből 6 élt a szegénység kockázatának kitett háztartásban³³.

Emellett a legkülső régiókban sokkal nagyobb a nemek közötti foglalkoztatási különbség, mint az uniós átlag, és különösen jelentős Mayotte-on, ahol a foglalkoztatott nők aránya körülbelül a fele a férfiakénak (előbbi 23,9 %, utóbbi 41,9 %³⁴). Réunion kivételével valamennyi legkülső régióban magasabb a nők körében a munkanélküliség, mint a férfiak esetében³⁵. A nők munkaerőpiaci részvételének előmozdítása növelheti a foglalkoztatási rátákat, hozzájárulva ezzel az európai pillér 2030-ra kitűzött 78 %-os foglalkoztatási célkitűzéséhez. Ehhez a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtésére irányuló megfelelő intézkedésekre, valamint jó minőségű koragyermekkorai nevelésre és gondozásra, valamint tartós ápolásra-gondozásra van szükség.

Ebben az összefüggésben alapvető fontosságúak a foglalkoztatás, a gondozás, a díjazás és a döntéshozatal terén a nemek közötti különbségek megszüntetésére, valamint a nemi alapú erőszak³⁶ felszámolására irányuló intézkedések, amint azt az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia³⁷ is megállapítja. Az EU gyermekjogi stratégiája³⁸ és az európai gyermekgarancia³⁹ ütemtervként is szolgálhat a legkülső régiókban élő gyermekek védelmét és jogai érvényesítését célzó kezdeményezésekhez. Az uniós kohéziós politikai alapok – köztük az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) – hozzájárulhatnak a célkitűzések eléréséhez. A 2014–2020-as időszakban például az ERFA 82 millió EUR-t biztosított a gyermekgondozási és szociális létesítmények infrastruktúrájának támogatására Madeirán és az Azori-szigeteken. A legkülső régiókban végrehajtott ESZA+-beruházások

²⁹ [Portói szociális csúcstalálkozó – portói szociális kötelezettségvállalás \(2021portugal.eu\)](#): 2030-ra a 20–64 évesek legalább 78 %-ának foglalkoztatottnak kell lennie, a felnőttek legalább 60 %-ának évente részt kellene vennie képzésben, legalább 15 millióval kevesebb, szegénység kockázatának kitett embernek kellene lennie.

³⁰ Eurostat, kód: [ilc_peps11](#), átlagok: Portugáliában 17,2 és Spanyolországban 20,7.

³¹ INSEE [Analyses Guadeloupe No 43](#), 2020.

³² INSEE [Niveaux de vie et pauvreté à La Réunion en 2017 No 169](#), 2020.

³³ INSEE [Première No 1804](#), 2020.

³⁴ Eurostat, kód: [LFST_R_LFE2EMPRTN](#).

³⁵ Eurostat, kód: [LFST_R_LFU3RT](#), 2020.

³⁶ COM(2022) 105 final.

³⁷ COM(2020) 152 final.

³⁸ COM(2021) 142 final.

³⁹ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása.

segíthetnek a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésében, valamint élelmiszert és anyagi támogatást nyújthatnak a leginkább rászorulóknak.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- célok kitűzése a **szociális jogok európai pillérének** végrehajtására a legkülső régiókban, hozzájárulva a pillér átfogó céljainak eléréséhez; annak biztosítása, hogy az intézkedések ezzel összefüggésben foglalkozzanak e régiók sajátos kihívásaival; az ERFA és az ESZA+ teljes körű kihasználása, beleértve a legkülső régiók számára elkülönített egyedi kiegészítő forrásokat a pillér célkitűzéseinek, céljainak és intézkedéseinek megvalósítása érdekében,
- a nemzeti politikák keretében intézkedések kidolgozása e régiók **szegénységének csökkentésére**, különös tekintettel a kiszolgáltatott csoportokra, köztük az idősekre; a reformok szegénységre és egyenlőtlenségekre gyakorolt hatásának értékelése,
- különös figyelem fordítása a legkülső régiók sajátosságaira az **ifjúsági és gyermekgarancia** e régiókban történő végrehajtása során, különös tekintettel az európai gyermekgaranciára vonatkozó cselekvési tervekre,
- a nemzeti és uniós alapok, és különösen az ESZA+ felhasználása a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek támogatására, a nemek közötti kiegyensúlyozott munkaerőpiaci részvételre, a fogyatékkal élő személyek munkaerőpiaci részvételére és társadalmi befogadására, az egyenlő munkafeltételekre, valamint az erőszak áldozatainak védelmére.

A Bizottság:

- támogatni fogja a legkülső régiókat a **szociális jogok európai pillérének** végrehajtásában, figyelembe veszi sajátosságaikat a cselekvési terv szerinti kezdeményezésekben, nyomon követi a végrehajtást az európai szemeszter folyamata révén, támogatja az e régiókban történő végrehajtással kapcsolatos magas szintű megbeszéléseket,
- értékeli az **európai gyermekgaranciát** végrehajtó nemzeti cselekvési tervek legkülső régiókkal kapcsolatos dimenzióját annak biztosítása érdekében, hogy ezekben a régiókban a gyermekek ugyanolyan lehetőségekben részesüljenek, mint az EU más részein, és támogatja a bevált gyakorlatok cseréjét,
- nyomon követi e régióknak a **szegénység csökkentésére**, az integrációra és az egyenlőségre, valamint a nőkkal szembeni erőszak megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedéseit⁴⁰,
- az ESZA+ intézkedésein keresztül támogatja a társadalmi kirekesztés csökkentését célzó intézkedéseket, nyomon követi a társadalmi befogadást célzó stratégiák végrehajtását (pl. az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés),
- támogatja a legkülső régiók részvételét az európai szociális gazdasági régiók hálózatában és az európai szociális gazdasági küldetések rendszerében.

A megfelelő lakhatáshoz, a vízhez, az internethez, valamint a megfizethető közlekedéshez és energiához való hozzáférés

Egyes legkülső régiókban sok ember nem rendelkezik megfelelő életkörülményekkel, és nem fér hozzá alapvető szolgáltatásokhoz. Francia Guyanában az emberek 53 %-a él túlszűfolt szálláshelyeken (8 % Franciaország szárazföldi részén), a Mayotte-on található lakásoknak pedig

⁴⁰ COM(2022) 105 final.

56 %-a túlszűfolt⁴¹. A vízhez való hozzáférés egyes régiókban nem kielégítő: Mayotte-on a háztartások egyharmada nem fér hozzá folyóvízhez⁴², Francia Guyanában a lakosság több mint 30 %-a nem fér hozzá meleg vízhez⁴³; Guadeloupe-on az elosztóhálózaton belüli szivárgások miatt nem folyamatos a vízhez való hozzáférés⁴⁴. Az Ukrajna orosz inváziója miatt megjelenő magas energiaárak azzal a veszéllyel járnak, hogy a villamos energia sokak számára megfizethetlenné válik. A kollektív közlekedés hiánya hatással van a szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz és a munkalehetőségekhez való hozzáférésre.

A kohéziós politikai alapok fontos szerepet játszanak ezen alapvető szükségletek némelyikének kielégítésében. A 2014–2020 közötti időszakban például az ERFA és a Kohéziós Alap (KA)⁴⁵ 116 millió EUR-val támogatta a fenntartható városi közlekedési, vízügyi és energetikai infrastruktúrát Madeirán és az Azori-szigeteken. A portugál és a francia helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előírányoznak szociális lakhatási beruházásokat. Az emberek alapvető szükségleteinek kielégítéséhez jelentős nemzeti beruházásokra van szükség az infrastruktúrába, amelyeket uniós források egészítenek ki. Ennek tükröződnie kell az uniós alapok programozásában és az olyan uniós programok keretében történő finanszírozásra benyújtott pályázatokban, mint az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF)⁴⁶.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

– megfelelő és megfizethető lakhatáshoz, vízhez, villamos energiához, közlekedéshez és internethez való hozzáférés biztosítása; a nemzeti költségvetések és az uniós alapok és eszközök – többek között a kohéziós politikai alapok – közötti szinergiák feltárása; célok meghatározása regionális szinten az alapvető szükségletek kielégítése érdekében.

A Bizottság:

– az emberek alapvető szükségleteinek kielégítése érdekében támogatja a legkülső régiókat és tagállamaikat a nemzeti költségvetések és a különböző uniós alapok és programok – például az ERFA, az ESZA+, a Kohéziós Alap és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – közötti szinergiák elérésében.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés

Bár a legkülső régiók egészségügyi rendszerei jelentősen eltérnek egymástól, azokat a nemzeti és uniós átlagoknál alacsonyabb kapacitás és kevesebb egészségügyi szakember jellemzi⁴⁷. A Covid19-világjárvány rámutatott e régiók súlyos sebezhetőségére és elszigeteltségére. Ezeket a régiókban alacsony a várható élettartam⁴⁸, különösen magas a csecsemőhalandóság⁴⁹, emellett a

⁴¹ [France Info az INSEE adatai alapján](#)

⁴² INSEE [Analyses Mayotte No 18](#), 2019.

⁴³ INSEE [Dossier Guyane No 10](#), 2020.

⁴⁴ 2019-ben Guadeloupe-on az infrastruktúra-problémák miatti átlagos vízvesztés 63 % volt. A víztisztító létesítmények 2/3-a nincs kielégítő állapotban. [Eau et assainissement - Rapport chiffres clés \(guadeloupe.developpement-durable.gouv.fr\)](#).

⁴⁵ A Kohéziós Alapot igénybeveszik a portugál legkülső régiók.

⁴⁶ Az (EU) 2021/1153 rendelet.

⁴⁷ Eurostat, kód: [HLTH_RS_PRSRG](#), Mayotte-on 100 000 főre 81 orvos jut, Francia Guyana-ban 219, míg az uniós átlag 391.

⁴⁸ Eurostat, kód: [DEMO_R_MLIFEXP](#), az Azori-szigeteken és Madeirán a várható élettartam 78,8 év, a portugál átlag 81,9. ESZA.

⁴⁹ Eurostat, kód: [DEMO_R_MINFIND](#), a csecsemőhalandóság majdnem háromszorosa az uniós átlagnak Francia Guyanában (9,7, míg az uniós átlag 3,4).

trópusi betegségek kitörése és a szennyezés is probléma⁵⁰. Fontos megerősíteni az egészségügyi kapacitást, javítani az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, az egészségfejlesztést és a betegségmegelőzést, valamint megerősíteni a világjárványokra való felkészültséget.

A kohéziós politikai alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatást nyújthatnak például az infrastruktúra, a berendezések, az orvosi képzés és a digitális egészségügyi megoldások terén. A francia helyreállítási és rezilienciaépítési terv például a legkülső régiók kórházainak korszerűsítésébe is be fog ruházni. „Az EU az egészségért” program⁵¹ támogathat olyan intézkedéseket, amelyek célja az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a válsághelyzetekre való felkészültség, az e-egészségügy, az egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés megerősítése. Az Interreg⁵², amely az uniós régiók közötti és a szomszédos nem uniós országokkal folytatott együttműködés kulcsfontosságú eszköze, szintén támogathatja az egészségügyi együttműködést. A Digitális Európa program emellett támogatja a képalkotó és genomikai adatokhoz diagnosztikai és ápolási célból való hozzáférést biztosító digitális infrastruktúrát is.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- az egészségügyi rendszerek fejlesztésének és az ellátáshoz való hozzáférésnek a támogatása, e-egészségügyi megoldások kidolgozása az egészségügyi szakemberek hiányának kezelése és az egészségügyi rendszerek digitalizálása érdekében,
- részvétel „az EU az egészségért” program keretében végzett tevékenységekben, különösen az egészségügyi egyenlőtlenségek áthidalása, a válsághelyzetekre való felkészültség és reagálás, az e-egészségügy, az egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés és a trópusi betegségek területén, „az EU az egészségért” program intézkedéseiben való részvételük során a legkülső régiók sajátos szükségleteinek figyelembevétele a tagállamok részéről,
- együttműködés a Bizottság Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóságával a kritikus fontosságú egészségügyi felszerelések válság idején történő biztosítása érdekében, valamint az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal az egészségügyi veszélyekre való felkészültség és reagálás terén,
- az Interreg programok használata a regionális medencék egészségügyi együttműködéséhez.

A Bizottság:

- felkeresi a legkülső régiók érdekelt feleit, hogy bevonja őket az **„EU az egészségért” éves munkaprogramok** előkészítő munkájába és az azt követő tájékoztató rendezvényekbe, hogy megkönnyítse részvételüket az egyedi fellépésekben, mérlegeli a legkülső régiókra irányuló célzott intézkedéseket⁵³;
- bevonja a legkülső régiókat a különleges érdeklődésre számot tartó szakpolitikai kezdeményezésekről – például a védőoltásokról, a rákról, a mentális egészségről – folytatott **megbeszélésekbe**,
- felkéri a legkülső régiók nem kormányzati szervezeteit és más érdekelt feleket, hogy csatlakozzanak az **egészségpolitikai érdekelt felek platformjához**,

⁵⁰ A klórdekon, egy az EU-ban 2003 óta betiltott növényvédő szer, amelyet a Karib-tenger térségében is használtak, összefüggésbe hozható a rákos megbetegedések megnövekedett arányával.

⁵¹ Az (EU) 2021/522 rendelet.

⁵² Az (EU) 2021/1059 rendelet.

⁵³ [A tagállamok és a legkülső régiók 2022. januári közös állásfoglalása \(outre-mer.gouv.fr\)](https://outre-mer.gouv.fr).

- javítja az egészségügy hozzáférhetőségét, minőségét és fenntarthatóságát az ESZA+ és az ERFA révén,
- a Bizottság Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóságának munkaprogramjaiban kezeli a legkülső régiók sajátos sebezhetőségeit⁵⁴,
- támogatja a megelőzéshez, szűréshez, diagnózishoz, kezeléshez és ellátáshoz való egyenlőtlen hozzáférés kérdésével foglalkozó európai rákellenes terv szerinti intézkedések végrehajtását.

A fiatalok lehetőségei: oktatás, képzés, foglalkoztatástámogatás és vállalkozói készség

A legkülső régiókat az ifjúsági munkanélküliség és a képzett munkaerő elvándorlásának nagy aránya sújtja. Az ifjúsági munkanélküliség a Kanári-szigeteken és Mayotte-on meghaladja az 50 %-ot, Guadeloupe, Martinique és Réunion esetében pedig a 40 %-ot, ami jóval magasabb a 16 %-os uniós átlagnál. Ezekben a régiókban különösen magas a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya (33,6 % Francia Guyanán és 24,6 % Réunionon, Franciaország és az uniós átlag háromszorosa, illetve kétszerese) és a korai iskolaelhagyók aránya (az Azori-szigeteken 27 %, Portugália 8,9 %-os átlagának háromszorosa)⁵⁵.

Ezekben a régiókban az iskolázottsági szint is alacsonyabb. Az írástudatlanság elterjedt a francia legkülső régiókban: régiótól függően a 17 évesek 30–73 %-a olvasási nehézségekkel küzd (ez jóval meghaladja a 9,6 %-os országos átlagot)⁵⁶. Ezzel összefüggésben – a 2021. évi nyilvános konzultáció eredményeivel összhangban – az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás támogatása az uniós támogatás prioritásai közé tartozik. A szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési terv célja, hogy 2030-ig a 2019. évi 12,6 %-ról 9 %-ra csökkentse a NEET-fiatalok arányát, különösen foglalkoztatási kilátásaik javítása révén. Az ifjúsági garancia keretében a tagállamok kötelezettséget vállaltak annak biztosítására, hogy a fiatalok az oktatás vagy a munka befejezését követő négy hónapon belül állásajánlatot kapjanak, oktatásban, tanulószereződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljenek.

Ezzel összefüggésben az EU számos eszközzel támogatja a legkülső régiókban a készségfejlesztést. A 2021–2027 közötti időszakban az ESZA+ támogatni fogja a képzést, az iskolaelhagyás megelőzését és a pályaorientációt, az ifjúsági foglalkoztatást, a vállalkozói létet és a vállalkozásalapítást, és a programok előirányzatainak legalább 12,5 %-át a fiatalok támogatására fordítja. A helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek is fontos szerepük van: a francia terv például Guadeloupe és Réunion felsőoktatási intézményeit támogatja. 2014 és 2020 között Martinique-ról közel 25 000 ember vett részt az ESZA által finanszírozott oktatásban és képzésben. Az ESZA+ legkülső régiókra vonatkozó új kiegészítő előirányzata támogatni fogja a szakképzést, a tanulószereződéses gyakorlati képzést, az iskolából a munka világába való átmenetet, a fiatalok foglalkoztatását és mobilitását. Az ESZA+ foglalkoztatásra és szociális innovációra vonatkozó ága támogathatja a szociális vállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférését, valamint a munkaerő mobilitásának fokozását és a foglalkoztatáspolitikák korszerűsítését. Az ezen alap által támogatott új ALMA (Cél, Learn, Master, Achieve) kezdeményezés egy aktív befogadási kezdeményezés, amely a hátrányos helyzetű NEET-

⁵⁴ A nyilvános konzultációban részt vevő válaszadók javaslatának megfelelően.

⁵⁵ Eurostat, kód: [EDAT_LFSE_16](#).

⁵⁶ [Convention Nationale des Associations de Protection de l'Enfant, La protection de l'enfance en Outre-mer. Etat des lieux et phenomenes émergents \(cnape.fr\)](#).

fiatalokat támogatja abban, hogy külföldi szakmai tapasztalatot és tapasztalatot szerezzenek a munkaerőpiacra való belépéshez és a társadalomban való részvételhez. A kezdeményezés különösen a vidéki, periférikus és kevésbé fejlett régiókból származó fiatalokat igyekszik bevonni, lehetővé téve számukra, hogy munkával kapcsolatos tanulási tapasztalatokat szerezzenek egy másik tagállamban. Emellett támogathatja a legkülső régiók fiataljainak a szomszédos nem uniós országokba és a kontinensre irányuló mobilitását is.

A 2022-es európai ifjúság éve során indított különböző kezdeményezések – köztük egy, kizárólag a legkülső régiókból származó fiatalokra irányuló új kezdeményezés – is növelni fogják a fiatalok szerepvállalását. Az Erasmus+⁵⁷ program további támogatást nyújt az e régiókból származó diákok számára a külföldi tanuláshoz, ideértve a szomszédos nem uniós országokkal való együttműködést is. 2014 és 2020 között az összes legkülső régióból 28 500 fő vett részt Erasmus+ mobilitási projektekben⁵⁸. Befogadási és sokszínűségi stratégiáján keresztül a Bizottság segíti az e régiókból származó fiatalokat abban, hogy részt vegyenek az Erasmus+ programban és az Európai Szolidaritási Testületben. Emellett fontos támogatni az e régiókból származó fiatal kutatókat, segíteni részvételüket a Horizont Európában, az EU kutatási és innovációs programjában⁵⁹, valamint vonzó foglalkoztatási lehetőségeket teremteni a fiatalok számára a régiójukban. A Bizottság emellett kezdeményezést dolgoz ki az agyelszívással kapcsolatos kihívások enyhítésére és lehetséges megoldásainak azonosítására az EU érintett részeiben, így a legkülső régiókban is.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- tanulószereződéses gyakorlati képzési, munkahelymegtartási és munkaerő-felvételi programok létrehozása a legkülső régiókban a fiatalok számára az ifjúsági garancia keretében, az uniós források felhasználásával, figyelembe véve a nemi dimenziót is, az ALMA-kezdeményezés beépítése az ESZA+ programokba; digitális oktatási modellek tesztelése,
- a legkülső régiók készségigényeinek meghatározása, az ESZA+ felhasználása, beleértve a 370 millió EUR összegű kiegészítő allokációt a fiatalok oktatásának, képzésének, mobilitásának és foglalkoztatásának javítására,
- pályaaorientáció biztosítása a fiatalok számára, a nemi dimenzió figyelembevételével, egyablakos ügyintézési rendszer létrehozása az első munkahely biztosítása érdekében,
- az Interreg használata a regionális tanulási mobilitási programoknak az Erasmus+ programmal szinergiában történő továbbfejlesztésére.

A Bizottság:

- olyan 1 millió EUR-s támogatási rendszert hoz létre, amely lehetővé teszi a fiatalok számára, hogy helyi szintű projekteket alakítsanak ki és hajtsanak végre, különös figyelmet fordítva az egyenlőségre és a befogadásra az ifjúság 2022-es európai éve részeként, az ERFA keretében a Bizottság által vezetett technikai segítségnyújtással,
- az ESZA+ éves munkaprogramjaiban figyelembe veszi e régiók sajátosságait, támogatja a régiókat az új ESZA+ kiegészítő költségvetési juttatás felhasználásában, amelyet nyomon is

⁵⁷ Az (EU) 2021/817 rendelet.

⁵⁸ EAC Dashboard.

⁵⁹ az (EU) 2021/695 rendelet.

követ,

- elismeri a legkülső régiók sajátosságait, és támogatja részvételüket az **Erasmus+ munkaprogramokban**, többek között a nem uniós országokkal folytatott cserékben⁶⁰, **az európai egyetemek kiemelt kezdeményezésében** és a szakképzési kiválósági központokban;
- együttműködik a nemzeti ügynökségekkel a legkülső régiók fiataljainak az **Erasmus+ programban** és az **Európai Szolidaritási Testületben** való részvételének további támogatása érdekében,
- személyre szabott tájékoztatást nyújt a legkülső régiók fiataljainak az Interreg „Volunteer Youth” programban – például a szomszédos országokban – való részvételének támogatása érdekében,
- az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésben figyelembe veszi a legkülső régiók sajátosságait az oktatás és a képzés korai elhagyásának csökkentése érdekében;
- figyelembe veszi a legkülső régiók sajátosságait az agyelszívással kapcsolatos kihívások enyhítésére irányuló készülő kezdeményezésben.

2.2. A MEGLÉVŐ ERŐSSÉGEKRE VALÓ ÉPÍTÉS, A KORLÁTOK KEZELÉSE, A KULCSFONTOSÁGÚ ÁGAZATOKRA ÖSSZPONTOSÍTÁS

A legkülső régiók jelentősen eltérnek egymástól. Minden régió saját korlátokkal és erősségekkel rendelkezik, a mezőgazdaságtól vagy a turizmustól a kék gazdaságig vagy az űrkutatásig. A gazdasági fejlődés jelentős eltéréseket mutat Mayotte (az uniós GDP 30 %-a), Francia Guyana (46 %), valamint Madeira (69 %) és Martinique (76 %) között. E nagy különbségek testreszabott regionális fejlesztési stratégiákat tesznek szükségessé. A fellendülés és a növekedés szempontjából kulcsfontosságú, hogy e területek gazdaságának diverzifikálása a hozzáadott értékükre összpontosítva történjen, az intelligens szakosodási stratégiájjukkal összhangban.

A Covid19-válság, valamint az Ukrajna orosz megszállása miatti jelenlegi energia- és élelmiszerár-emelkedések rávilágítottak arra, hogy ezeknek a távoli régióknak bizonyos fokú autonómiát kell kialakítaniuk a mezőgazdaság és az energiaellátás terén, és diverzifikálniuk kell a forrásokat. A környezetbarát élelmiszer-termelési kapacitás lehetőséget kínál az ágazat diverzifikálására és környezetbarátabbá tételére, valamint minőségi munkahelyek teremtésére. Hasonlóképpen a tiszta energiát termelő, például nap- és szélenergián alapuló létesítmények használata segíthet a hiányok leküzdésében és az energiaszerkezet dekarbonizációjában.

Kutatás, innováció és intelligens szakosodás

A legkülső régiók most korszerűsítik intelligens szakosodási stratégiáikat⁶¹ annak érdekében, hogy előmozdítsák az innovációt a legígéretesebb ágazatokban, nevezetesen az agrár-élelmiszeripari ágazatban, a biogazdaságban, a fenntartható kék gazdaságban, a trópusi orvoslással kapcsolatos képzés és kutatás, az idegenforgalom és a kreatív iparágak terén. A kutatás és az innováció fellendítése segítheti ezeket a régiókat abban, hogy kiaknázzák eszközeiket és integrálódjanak az Európai Kutatási Térségbe (EKT). A Bizottság törekedni fog a

⁶⁰ Az Európai Parlament, az RB és a legkülső régiók elnöki értekezlete olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek növelik a legkülső régiók részvételét az Erasmus+ programban, és előmozdíják a szomszédos országokkal folytatott cseréket.

⁶¹ COM(2017) 376 final.

kiválóságához való hozzájárulás javítására és az innovációs szakadék megszüntetésére⁶². A korábbi „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram a FORWARD projekt⁶³ révén segítette a legkülső régiókat kutatási kapacitásuk növelésében. A Horizont Európa program „A részvétel bővítése és az Európai Kutatási Térség megerősítése” elnevezésű ágát, amely a kutatás terén lemaradó országok támogatását célozza, valamennyi legkülső régióra kiterjesztették. A Horizont Európa közelmúltbeli pályázati felhívásai – például a tengeri biológiai sokféleségre vagy az ökoszisztémák helyreállítására irányulóak – tükrözik a legkülső régiók sajátosságait. Meg kell vizsgálni az ERFA és az Horizont Európa közötti szinergiák lehetőségét, például a „kiválósági pecsét” minőségi védjegyet elnyert projektek kumulatív finanszírozását és támogatását. A Horizont Európa továbbra is előmozdítja a nemzeti kutatási és innovációs programok közötti együttműködést, lehetővé téve az államok számára, hogy közös prioritásokat határozzanak meg legkülső régiók számára, és közös pályázati felhívásokat hajtsanak végre. A Horizont Európa „Óceánunk és vizeink helyreállítása 2030-ig” elnevezésű európai küldetése további lehetőségeket kínál a helyi kutatás és innováció támogatására.

Az ERFA támogatja az innovációt a fő programjain, az Interreg programokon és az interregionális innovációs beruházási kezdeményezésein keresztül, amely a régióközi projekteket erősíti az intelligens szakosodási területeken. Az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA)⁶⁴ szintén ösztönzi a kutatás, az innováció és a technológia elterjedését a kék gazdaságban, a BlueInvest platform⁶⁵ és alap pedig befektetési felkészültséggel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- részvétel a Horizont Európa program „A részvétel bővítése” ága keretében kínált lehetőségekben, valamint a legkülső régiók számára kulcsfontosságú témákkal kapcsolatos projektfelhívásokban,
- eljárás indítása a közös prioritások meghatározására a kutatásfinanszírozók közötti programszintű együttműködés céljából a Horizont Európa keretében,
- az intelligens szakosodási stratégiák felülvizsgálata és végrehajtása, a régiók közötti intelligens szakosodási partnerségek és értékláncok kínálta lehetőségek kihasználása.

A Bizottság:

- kidolgozza a legkülső régiókra szabott pályázati felhívást **az interregionális innovációs beruházási kezdeményezés 2023–2024-es munkaprogramjában,**
- a FORWARD projekt eredményeitől függően és a legkülső régiók javaslatának megfelelően **javaslatot tesz egy célzott koordinációs és támogatási cselekvésre a Horizont Európa programnak a részvétel bővítésére vonatkozó része keretében,** hogy aktiválja a helyi kutató- és innovációs közösségeket, például a helyi kutatók e régiókra jellemző társadalmi-gazdasági témákkal kapcsolatos projektjeiben
- támogatja a legkülső régiókat az intelligens szakosodási stratégiák kidolgozásában és végrehajtásában, valamint testreszabott támogatást nyújt a 2022 végéig elindítandó **gyakorlatközösségen** keresztül,

⁶² COM(2020) 628 final.

⁶³ [FORWARD Fostering research excellence in EU outermost regions \(A kutatási kiválóság előmozdítása az EU legkülső régióiban\) \(forward-h2020.eu\)](https://forward-h2020.eu)

⁶⁴ Az (EU) 2021/1139 rendelet.

⁶⁵ [BlueInvest \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/blueinvest/)

- biztosítja, hogy a következő Horizont Európa munkaprogramok tartalmazzanak a legkülső régiók szempontjából releváns témákat.

Mobilitás, közlekedés, turizmus, kultúra

A legkülső régiók a légi és tengeri összeköttetésekre vannak utalva a közlekedés és az áruszállítás tekintetében. A régiókon belüli és a kontinentális Európához való közlekedési összeköttetések elengedhetetlenek az oktatáshoz, a képzéshez és a munkahelyekhez való hozzáférés, valamint a vállalkozások, a kereskedelem és a turizmus szempontjából. A turizmus a gazdaság jelentős részéhez hozzájárul – a Kanári-szigeteken a GDP 35 %-át⁶⁶, Madeirán a GDP negyedét teszi ki –, az ágazatot pedig súlyosan érintette a Covid19-válság⁶⁷. Madeirán 61 %-kal kevesebb vendég volt a turisztikai létesítményekben, és ehhez kapcsolódóan a bevételek 64 %-kal csökkentek 2020-ban 2019-hez képest⁶⁸.

Különböző uniós alapok támogathatják a mobilitást, a közlekedést és a turizmust. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz társfinanszírozást nyújthat a közlekedési infrastruktúrához, és munkaprogramja kifejezetten támogatja a tengeri kikötőket a legkülső régiók összeköttetésének javításában. A transeurópai közlekedési hálózatról (TEN-T) szóló rendelet⁶⁹ felülvizsgálatára irányuló bizottsági javaslat tükrözi a legkülső régiók konnektivitási igényeit, és kiegészíti a TEN-T hálózat térképeit a kikötőkkel, városi csomópontjaikkal és útjaikkal, valamint lehetővé teszi számukra a CEF-támogatásra való jogosultságukat. Ezek a régiók használhatják az ERFA-t és a Kohéziós Alapot⁷⁰ a repülőtéri infrastruktúra és az idegenforgalmi ágazat támogatására. A spanyol helyreállítási és rezilienciaépítési terv például támogatja az infrastrukturális és marketingberuházásokat célzó idegenforgalmi rezilienciát.

Figyelembe véve a légi összeköttetésektől való jelentős függőségüket, 2023 végéig a legkülső régiókból az Európai Gazdasági Térségbe irányuló valamennyi járat mentesül a kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) hatálya alól⁷¹. 2021-ben a Bizottság azt javasolta, hogy 2030-ig mentesítsék a kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alól az e régiók és tagállamuk közötti légi járatokat⁷². A turizmus átállási pályáival foglalkozó dokumentum⁷³ irányt fog szabni az ágazat zöld és digitális átállásának és rezilienciájának, és tartalmaz a legkülső régiók számára javasolt intézkedéseket. Végezetül a Bizottság a Kreatív Európa program kiegészítéseként a legkülső régiókat és a tengerentúli országokat és területeket (TOT-ok) célzó kísérleti kulturális projekttel⁷⁴ és más kezdeményezésekkel⁷⁵ támogatta a kulturális ágazatot.

⁶⁶ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report \(Tanulmány a Covid19 legkülső régiókra gyakorolt hatásáról – Zárójelentés\), 2021. október \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁷ [Regional impacts of the COVID-19 crisis on the tourist sector – Final Report \(A Covid19-válság regionális hatásai az idegenforgalmi ágazatra – Zárójelentés\), 2021. augusztus \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁸ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report \(Tanulmány a Covid19 legkülső régiókra gyakorolt hatásáról – Zárójelentés\), 2021. október \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ A Kohéziós Alap vonatkozik a portugál legkülső régiókra.

⁷¹ Az (EU) 2017/2392 rendelet.

⁷² COM(2021) 552 final.

⁷³ [Transition pathway for tourism \(A turizmus átállási pályái\) \(ec.europa.eu\).](#)

⁷⁴ 13 TOT társult az EU-hoz: Aruba (NL), Bonaire (NL), Curaçao (NL), Francia Polinézia (FR), Francia Déli és Antarktisi Területek (FR), Grönland (DK), Új-Kaledónia (FR), Saba (NL), Saint Barthélemy (FR), Sint Eustatius (NL), Sint Maarten (NL), Saint Pierre és Miquelon (FR), valamint a Wallis és Futuna-szigeteki Terület (FR).

⁷⁵ Például a Cultural Creative Cities Monitor és a Culture Gems.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- minden lehetőség megragadása az alapvető közlekedési infrastruktúra finanszírozására, ideértve az alternatív üzemanyagtechnológiákat is,
- beruházás a reziliens, a digitális korra felkészült és fenntartható turizmusba, kihasználva az uniós finanszírozási lehetőségeket, különösen a kohéziós politikai alapok programozása során, valamint részvétel a turizmusra vonatkozó átállási pályák végrehajtásában és az idegenforgalommal kapcsolatos adatok megosztásában,
- az idegenforgalmi dolgozók továbbképzése és átképzése a turisztikai készségfejlesztési partnerség keretében.

A Bizottság:

- figyelembe veszi a régiók sajátosságait a légi járatokról szóló rendelet felülvizsgálata során,
- ösztönzi és elősegíti a legkülső régiók számára a rendelkezésre álló uniós eszközök használatát a konnektivitás és a mobilitás javítása érdekében,
- támogatja az akvakultúra-ágazatban végrehajtott beruházásokat, biztosítja, hogy az uniós alapok, például a kohéziós politikai alapok támogassák az ágazat helyreállítását és fenntartható fejlődését,
- tájékoztatja az idegenforgalmi ágazatot a finanszírozási lehetőségekről, és támogatja azok felhasználását,
- tükrözi a régiók sajátosságait az uniós turisztikai szálláshelyekre vonatkozó ökcímke kritériumaiban, előmozdítja az idegenforgalommal kapcsolatos adatok megosztását és a turisztikai adattér fejlesztését,
- tükrözi a legkülső régiók sajátosságait a Kreatív Európa MEDIA munkaprogramjaiban.

Biodiverzitás

A legkülső régiók rendkívül nagy értéket képviselnek a biológiai sokféleség szempontjából. Ezt a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia⁷⁶ is elismeri, amely külön kiemeli az ökoszisztémák védelmének és helyreállításának szükségességét. Számos ágazat – többek között a turizmus, a halászat, az erdőgazdálkodás és a mezőgazdaság – függ ettől a biológiai sokféleségtől. Az egészséges ökoszisztémák tiszta levegőt és vizet is biztosítanak, és enyhítik az éghajlatváltozás káros hatásait. Védelmük és helyreállításuk ezért elengedhetetlen. A Bizottság örömmel venné, ha a tagállamok valamennyi legkülső régiójukat bevonnék a védett területek uniós Natura 2000 hálózatába⁷⁷, ahol ez még nem történt meg.

Az ERFA keretében végrehajtott beruházások hozzájárulnak a védett területek és a zöld infrastruktúra megőrzéséhez és helyreállításához. Az ETHAA támogatja a tengeri védett területeket, az élő tengeri erőforrásokat és az ökoszisztémákat. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos beruházások az InvestEU-n keresztül is mozgósíthatók⁷⁸. Emellett a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE)⁷⁹ valamennyi komponensében tükrözi a

⁷⁶ COM(2020) 380, kötelezettségvállalás az EU szárazföldi területének legalább 30 %-a és tengeri területének legalább 30 %-a védelmére.

⁷⁷ [Natura 2000 \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/natura2000/).

⁷⁸ Az InvestEU költségvetési biztosíték, amelynek célja, hogy magán- és közforrásokat mozgósítson az alábbiakra irányuló beruházások támogatására: fenntartható infrastruktúra, kutatás, innováció és digitalizáció, kisvállalkozások, szociális beruházások és készségek.

⁷⁹ Az (EU) 2021/783 rendelet; LIFE program (2021–2024) – C(2021) 4997 final.

legkülső régiók sajátosságait: a biológiai sokféleség, az ökoszisztéma-szolgáltatások, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozás és az energiaügy terén, valamint külön figyelmet szentel és bónuszpontokat ad az e régiókból érkező kérelmeknek. A LIFE program a legkülső régiókban megvalósuló kis projektekre vonatkozó, 95 %-os társfinanszírozású támogatási rendszert is magában foglal. A Bizottság emellett létrehozta a „Green Assist” technikai segítségnyújtást a természeti tőkébe, a biológiai sokféleségbe, a körforgásos gazdaságba és az egyéb beruházások környezetbarátabbá tételébe történő állami és magánberuházások támogatása érdekében. Az ilyen beruházások a környezet megőrzése mellett nagy lehetőségeket rejtenek a fenntartható és környezetbarát turizmus, valamint a gazdasági diverzifikáció számára is, például a gyógyszerkutatás és -fejlesztés terén.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a LIFE program keretében kínált egyedi lehetőségek megragadása, pl. biodiverzitási projektek támogatása; a Horizont Európa program használata, például a tengeri biológiai sokféleségre irányuló kutatás tekintetében⁸⁰; valamint az interregionális innovációs beruházásokra irányuló kezdeményezés igénybevétele a zöld átállás terén folytatott együttműködéshez,
- olyan stratégiák végrehajtása, amelyek a biológiai sokféleséget valamennyi ágazatban érvényesítik; a nemzeti helyreállítási tervekben intézkedések kidolgozása a legkülső régiók ökoszisztémáinak védelmére és helyreállítására,
- a zöld készségek és munkahelyek előmozdítása valamennyi uniós program⁸¹ végrehajtása során; az alapok és a pénzügyi eszközök ötvözése a „Green Assist” technikai segítségnyújtás használatával.

A Bizottság:

- növeli a **2025–2027-es LIFE program** keretében a legkülső régiók fontos vagy újonnan felfedezett fajaival⁸² kapcsolatos projektek támogatását egy értékelés függvényében⁸³,
- elfogad egy javaslatot a legkülső régiók sajátosságait tükröző **természhelyreállítási rendeletrre**; nyomon követi az e régiókra vonatkozó természet-helyreállítási intézkedések végrehajtását;
- folytatja az ökoszisztéma-értékelések támogatását a legkülső régiókban, például a MOVE-ON projekten⁸⁴ keresztül; elérhetővé teszi ezeket a biológiai sokféleséggel foglalkozó tudásközpont⁸⁵ számára.

Kék gazdaság

A legkülső régiók egyedülálló kék gazdasági potenciállal rendelkeznek az EU kizárólagos gazdasági övezeteinek több mint felét kitevő nagy kizárólagos gazdasági övezeteiknek és a tengeri biológiai sokféleség gazdagságának köszönhetően. A halászat és a tengeri szállítás továbbra is fontos szegmensei gazdaságuknak. Ezért figyelni kell arra, hogy a legkülső régiók

⁸⁰ Az EGSZB ECO/567. sz. véleménye erőfeszítéseket sürget az óceánokkal kapcsolatos kutatás és innováció terén.

⁸¹ A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiával összhangban a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépésre évente legalább 20 milliárd EUR-t kell fordítani, az uniós alapokból és programokból pedig 2024-ben az éves kiadások legfeljebb 7,5 %-át, 2026–2027-ben pedig 10 %-át kell a biológiai sokféleségre költeni.

⁸² Ez olyan fajokra vonatkozik, amelyeket a Természetvédelmi Világszövetség még nem értékelt.

⁸³ A legkülső régiók elnöki értekezletének 2021. novemberi nyilatkozata.

⁸⁴ [MOVE-ON projekt \(moveon-project.eu\)](https://moveon-project.eu).

⁸⁵ Az Európai Parlament állásfoglalásának megfelelően (2020/2120(INI)).

fenntartható módon fejlesszék a kék gazdaságra vonatkozó stratégiáikat, többek között tengeri biológiai sokféleségük védelme révén.

Az ETHAA és a kohéziós politikai alapok támogatják a legkülső régiók tengeri ágazatát. Az ETHAA keretében e régiók számára 315 millió EUR összegű elkülönített költségvetés áll rendelkezésre strukturális beruházásokra és a többletköltségek ellentételezésére, de részesülnek a halászatra és az akvakultúrára vonatkozó egyedi állami támogatási tartalékokból is. A Bizottság javasolta, hogy e szabályok folyamatban lévő felülvizsgálata során fenn kell tartani az ezekre a régiókra vonatkozó különleges feltételeket⁸⁶. Az innovatív megújuló tengeri energiába, a kék biotechnológiába, az akvakultúrába, a kutatásba, a mélytengeri erőforrások védelmébe és fenntartható feltárásába, valamint a képzésbe való beruházás új üzleti modelleket és munkahelyeket teremthet. A Horizont Európa program lehetőséget kínál továbbá a klímasemleges kék gazdaság megvalósítását, valamint a tengerhasznosítási ágazat szennyezésének és üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentését célzó intézkedések összehangolására „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” elnevezésű küldetése révén.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a kék gazdaságra vonatkozó stratégiák végrehajtása, a szinergiák megragadása az uniós támogatáson belül, ideértve a strukturális beruházások esetében az ETHAA-t, az infrastruktúrák esetében az ERFA-t és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközt, a képzés tekintetében az ESZA+-t, az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépések esetében a LIFE-ot és az ETHAA-t, valamint a Horizont Európát az innováció támogatásához;
- az illegális halászat elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések fokozása,
- részvétel a fenntartható kék gazdaság értékláncaiban (pl. kék turizmus, tengeri energia, fenntartható halászat és akvakultúra, környezetszennyezés megelőzése, kockázatkezelés),
- az ETHAA támogatásával tanulmányok készítése az adatgyűjtésről és a halállományokról, összhangban az EU legkülső régióiban végzett adatgyűjtésről és tudományos tanácsadással szülő 2022. évi tanulmány ajánlásaival⁸⁷ a jelentéstételi kötelezettségek végrehajtásának javítása,
- részvétel az „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” elnevezésű küldetésben.

A Bizottság:

- pályázati felhívást tesz közzé a legkülső régiók kék gazdasággal kapcsolatos stratégiáira vonatkozóan, összhangban az ETHAA 2022–2023-as munkaprogramjával; támogatja a legkülső régiók kék gazdaságát az ETHAA keretében, az Európai Parlament, a régiók és tagállamaik javaslatának megfelelően,

⁸⁶ [Nyilvános konzultáció a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott állami támogatásokra vonatkozó felülvizsgált szabályokról \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu).

⁸⁷ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs, with case study on a roadmap towards regular stock assessment in French Guiana \(Áttekintés az adatgyűjtés és a tudományos tanácsadás helyzetéről az EU legkülső régióiban, valamint esettanulmány a francia guyanai rendszeres állományfelmérés ütemtervéről\) – Az Európai Unió Kiadóhivatala \(ec.europa.eu\)](#).

- együttműködik az érintett tagállamokkal a legkülső régiókban a halászattal kapcsolatos adatok gyűjtésével kapcsolatos kérdés⁸⁸ kezelése érdekében a vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározottak szerint⁸⁹, figyelembe véve e régiók sajátosságait, valamint az EU legkülső régióiban végzett adatgyűjtésről és tudományos tanácsadásról szóló 2022. évi tanulmány⁹⁰ eredményeit;
- továbbra is támogatja a legkülső régiók gazdasága számára előnyös fenntartható halászati partnerségi megállapodásokat, különösen a legkülső régiók szomszédos országaival,
- tudáscserét szervez a tengeri területrendezésről és a megújuló energiáról, különösen „A tengeri területrendezés előmozdítása a legkülső régiókban” című 2021–2024-es projekten keresztül.

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

A mezőgazdaság a legtöbb legkülső régióban továbbra is kulcsfontosságú ágazat, amely jelentős mértékben hozzájárul a hozzáadott értékhez és a foglalkoztatáshoz. Az innováció előmozdíthatja az élelmiszer-minőség és az erőforrás-hatékonyság javítását, valamint az élelmiszer-termelés lábnyomának csökkentését. „A termelőtől a fogyasztóig” stratégiával összhangban az ökológiai gazdálkodás növelése ezekben a régiókban környezeti és gazdasági előnyökkel is járhat. A versenyképesség javításához kulcsfontosságú a mezőgazdaság fejlesztése és időtállóvá tétele, a kevesebb vegyi növényvédő szer és antibiotikum használata, valamint az agroökológiai megközelítés.

Az EU továbbra is határozottan támogatni fogja a legkülső régiók mezőgazdaságát. A távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási program (POSEI)⁹¹ a mezőgazdasági termelőknek nyújtott közvetlen kifizetések, a piaci intézkedések és az alapvető mezőgazdasági termékekkel való ellátás mind a helyi termelést támogatják. A szoros intézményközi együttműködésnek köszönhetően a POSEI 2021–2027-es költségvetése fenntartja pénzügyi kapacitását. Emellett az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap különleges feltételeket biztosít e régiók számára, többek között azt, hogy a tagállamoknak a közös agrárpolitikán (KAP) belüli stratégiai terveit hozzá kell igazítaniuk legkülső régióik sajátosságaihoz⁹², amint azt a Bizottság ajánlásai is kiemelik⁹³, ugyanakkor foglalkozniuk kell a fokozottabb gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatóság céljaival is.

Ezenkívül a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben nyújtott állami támogatási eszközök⁹⁴ magasabb maximális támogatási intenzitást tesznek lehetővé ezekben a régiókban a beruházások és a működési támogatásában. A Bizottság javasolta, hogy e szabályok folyamatban lévő felülvizsgálata során továbbra is különleges feltételek vonatkozzanak a legkülső régiókra⁹⁵.

⁸⁸ Közlemény a halászati kapacitás és a halászati lehetőségek közötti egyensúly elemzésre vonatkozó iránymutatásról, COM(2014) 545.

⁸⁹ Iránymutatás a halászati és az akvakultúra-ágazatban nyújtott állami támogatások vizsgálatáról (HL C 217., 2015.7.2., 1. o.), az iránymutatásokat és a bizottsági rendeletet módosító közleménnyel módosítva (HL C 422., 2018.11.22., 1. o.).

⁹⁰ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs \(Áttekintés az adatgyűjtés és a tudományos tanácsadás helyzetéről az EU legkülső régióiban\) \(ec.europa.eu\)](#).

⁹¹ A távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási program, 228/2013/EU rendelet.

⁹² Az (EU) 2021/2115 rendelet (99) preambulumbekzdése.

⁹³ COM(2020) 846 final, SWD(2020) 379, SWD(2020) 374, SWD(2020) 398.

⁹⁴ Az agrár- és erdészeti ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló európai uniós iránymutatások, 2014–2020 (HL C 201., 2014.7.1., 1. o.), 2022 december 31-ig meghosszabbítva (HL C 424., 2020.12.8., 30. o.), a 702/2014/EU bizottsági rendelet.

⁹⁵ [Nyilvános konzultáció az agrár- és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokra vonatkozó felülvizsgált szabályokról \(ec.europa.eu\)](#).

A legkülső régiók mezőgazdaságának és vidékfejlesztésének támogatása érdekében a Bizottság a tagállamokkal partnerségben azon fog munkálkodni, hogy kiigazítsa és modernizálja a POSEI által finanszírozott meglévő intézkedéseket a különböző mezőgazdasági ágazatok (a hagyományos exportágazatok, valamint az állattenyésztési és növénytermesztési diverzifikáció) kiegyensúlyozottabb fejlődése érdekében. Az ukrajnai orosz invázióval összefüggésben a Bizottság intézkedéseket fogadott el a leginkább érintett mezőgazdasági termelők támogatására⁹⁶. Az élelmiszerárak ezzel összefüggő emelkedésére és az ellátási zavarok kockázatára tekintettel, valamint az élelmezésbiztonság biztosítása érdekében ezek az intézkedések a mezőgazdasági termelőknek fizetett előlegekről, az agrár-élelmiszeripari válság által érintett vállalkozások támogatását lehetővé tevő ideiglenes szabályokról⁹⁷, valamint a takarmányimport rugalmasságáról rendelkeznek.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- különös figyelem fordítása a legkülső régiók mezőgazdasági és vidékfejlesztési ágazatára a zöld, digitális és méltányos átállás előmozdítása érdekében, az erősségekre építve és a korlátok kezelése mellett,
- a diverzifikációnak, a mezőgazdaság korszerűsítésének és a fokozott élelmiszer-autonómiának az előmozdítása, valamint az erőforrás-hatékony technológiákba való beruházás; valamint a mezőgazdasági dolgozók átképzése/továbbképzése.

A Bizottság:

- biztosítja, hogy a tagállamok KAP stratégiai tervei megfeleljenek a KAP-rendelet követelményeinek, és foglalkozzanak a legkülső régiók sajátosságaival; gondoskodik arról, hogy a tervek tükrözzék a zöld, digitális és méltányos átállás előmozdítására vonatkozó uniós prioritásokat,
- együttműködik az érintett tagállamokkal a POSEI programozásának és éves végrehajtási jelentéseinek javítása, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a POSEI által finanszírozott intézkedések összhangban legyenek a KAP stratégiai tervekkel, például a környezetvédelmi és társadalmi célkitűzéseknek való megfelelés és a diverzifikáció tekintetében,
- nyomon követi a 2021. évi POSEI-jelentésben⁹⁸ foglalt ajánlások végrehajtását, különös tekintettel a támogatás méltányos elosztásának szükségességére, a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok előmozdítására, a termékminőségre, a termékdifferenciálásra és a bevált gyakorlatok cseréjére;
- a vidéki térségekre vonatkozó hosszú távú jövőkép keretében elemzi a legkülső régiók mezőgazdaságát a vidéki területek uniós megfigyelőközpontjának hatókörén belül és a vidékélénkítő platformon; ismereteket oszt meg az uniós KAP-hálózaton belül és feltárja az együttműködési lehetőségeket,
- a LEADER keretében továbbra is előmozdítja a helyi fejlesztést, és támogatja az innováció és a technológia alkalmazását a mezőgazdaságban, nevezetesen a mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerségen keresztül;
- a KAP eszközeivel előmozdítja a legkülső régiókban a fokozott szintű élelmiszer-autonómiára való áttérést, miközben fenntartható gazdálkodás keretében jó minőségű

⁹⁶ COM(2022) 133 final.

⁹⁷ C(2022) 1890.

⁹⁸ COM(2021) 765 final,

élelmiszereket biztosít.

2.3. A HELYES GYAKORLAT: A ZÖLD ÉS DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS ELŐMOZDÍTÁSA

2.3.1. ZÖLD ÁTÁLLÁS: ÚTON A FENNTARTHATÓ GAZDASÁG FELÉ

A zöld átállás célja a társadalom és a gazdaság fenntartható, környezetbarát és klímasemleges átalakítása minden szakpolitikai területen. A Bizottság a zöld megállapodásról szóló közleményben⁹⁹ elkötelezte magát amellyel, hogy különös figyelmet fordít a legkülső régiókra, figyelembe véve a természeti katasztrófáknak való kiszolgáltatottságukat, egyedülálló biológiai sokféleségüket és bőséges megújuló energiaforrásaikat. Ezek a régiók jó helyzetben vannak ahhoz, hogy a körforgásos gazdaság és a klímasemlegesség tiszteletben tartása, valamint a zöld és kék megoldásokba való beruházás és a munkahelyteremtés révén példaértékű fejlesztéseket hajtsanak végre az olyan ágazatokban, mint a turizmus, a mezőgazdaság és a halászat. A nyilvános konzultáció válaszadói az éghajlatot, a biológiai sokféleséget és a környezetet az e régiókra vonatkozó uniós fellépés öt legfontosabb témaköre közé sorolták.

Éghajlat-politika

Az EU elkötelezett a Párizsi Megállapodás céljainak elérése mellett, ideértve a reziliencia megerősítését célzó alkalmazkodási célokat is. A legkülső régiók különösen ki vannak téve az éghajlatváltozás hatásainak, így a szélsőséges időjárási eseményeknek is, és testreszabott alkalmazkodási intézkedésekre van szükségük. Ezzel összefüggésben az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó, 2021. évi stratégia előírja, hogy e régióknak és szomszédaiknak eszmecserét kell folytatniuk az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó megoldásokról. A Szociális Klímaalapra¹⁰⁰ vonatkozó bizottsági javaslat előírja, hogy a tagállamok szociális klímatervei elemezzék a kibocsátáskereskedelmi rendszer kiszolgáltatott csoportokra gyakorolt hatásait, figyelembe véve a távoli régiók sajátosságait. Emellett támogathatja a megfizethető, alacsony kibocsátású közlekedést a szigetjellegű és távoli területeken.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- az éghajlatváltozással kapcsolatos kutatás előmozdítása, például innovatív eszközök kidolgozása az éghajlati események előrejelzésére, az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos ismeretek bővítése, a kohéziós politikai alapok és más uniós programok, például a LIFE és a Horizont Európa program keretében rendelkezésre álló lehetőségek megragadása,
- a szomszédos országokkal az éghajlatváltozás, a kockázatmegelőzés és az ellenálló képesség terén folytatott együttműködés megerősítése, többek között az Interreg programokon keresztül,
- az Európai Szociális Klímaalap keretében kidolgozott nemzeti tervekben a legkülső régiók sajátosságainak figyelembevétele; valamint az Innovációs Alapból történő finanszírozás kérelmezése,
- részvétel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó uniós küldetésben és az abban

⁹⁹ COM(2019) 640 final.

¹⁰⁰ COM(2021) 568 final.

rejlő lehetőségekben.

A Bizottság:

- a Horizont Európa program keretében előmozdítja a közös kihívásokkal kapcsolatos együttműködést és kutatást, valamint a LIFE program keretében támogatja az éghajlat-politikai fellépéseket; előmozdítja a legkülső régiók és szomszédaik közötti, az ERFA keretében megvalósuló éghajlat-politikai eszmecseréket;
- támogatja a természeti katasztrófákkal kapcsolatos kockázatmegelőzésre és ellenálló képességre irányuló intézkedéseket; előmozdítja a legkülső régiók és szomszédaik közötti tudáscserét,
- segít azonosítani a közlekedési árak emelkedéséhez kapcsolódó „mobilitási” szegénység leküzdésére alkalmas megoldásokat,
- az EU Szolidaritási Alapjának végrehajtása során továbbra is kellő figyelmet fordít a legkülső régiókra¹⁰¹.

A megújuló energiaforrásokból előállított energia és az energiahatékonyság

A megújuló – nap-, szél-, tengeri és geotermikus – energia gazdag forrásaival a legkülső régiók élen járhatnak a tiszta energiára való átállásban, hozzájárulva az EU 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességi célkitűzésének eléréséhez. Ezek a régiók azonban továbbra is a fosszilis tüzelőanyagok importjára támaszkodnak energiaszükségletük nagy részének fedezéséhez, ami magas kibocsátással és költségekkel jár. A jelenlegi geopolitikai feszültségek által súlyosbított magas energiaárak miatt növekszik az energiaszegénység kockázata. Az energiahatékonysági irányelv¹⁰² felszólítja a tagállamokat arra, hogy csökkentsék az energiaszegénységet, és vegyék figyelembe a regionális hőmérséklet-eltéréseket, amikor energiamegtakarítási célkitűzéseket határoznak meg.

Számos legkülső régió (pl. a Kanári-szigetek, az Azori-szigetek, Madeira és Réunion) innovatív megoldásokat alkalmaz a megújuló energia – különösen a geotermikus energia – előállítására, amely egyes legkülső régiókban már kielégíti a villamosenergia-kereslet nagy részét. A megújuló energia előállításába és tárolásába való beruházás növelheti a legkülső régiók energetikai autonómiáját, és elősegítheti a 2050-re kitűzött uniós klímasemlegességi cél, valamint a 2030-ra kitűzött kibocsátáscsökkentési és megújulóenergia-növelési célok elérését. Az uniós szabályozási keret ösztönzi a tiszta energiába és a kis méretű, decentralizált megújulóenergia-rendszerekbe történő beruházásokat, többek között a fűtési és hűtési ágazatban¹⁰³. A tengeri megújuló energiára vonatkozó, 2020. évi stratégia¹⁰⁴ kiemeli, hogy a legkülső régiók úttörő szerepet játszhatnak a dekarbonizációban. A kohéziós politikai alapok, a „Tiszta energia az EU szigeteinek” kezdeményezés, az „Új energetikai megoldások a szigetek számára (NESOI)” eszköz és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogathatja az energetikai átállást a legkülső régiókban. A LIFE programból finanszírozhatók a technológia bevezetése, az új üzleti modellek és a kapcsolódó készségek.

¹⁰¹ A legkülső régiók elnöki értekezletének 2021. novemberi nyilatkozata – A tagállamok és a legkülső régiók közös álláspontja, 2022. január.

¹⁰² A 2012/27/EU irányelv.

¹⁰³ COM(2021) 557 final.

¹⁰⁴ COM(2021) 741 final.

Ukrajna orosz inváziójával összefüggésben a Bizottság javaslatot tett a REPowerEU tervre az energiafüggőség kezelése érdekében¹⁰⁵, valamint az állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkeretre, amely lehetővé teszi a gáz- és villamosenergia-árak emelkedése miatti többletköltségek ellentételezését¹⁰⁶.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- annak biztosítása, hogy a nemzeti/regionális jogszabályok ösztönözzék a megújuló energiaforrásokból előállított energiát és az energiahatékonyságot; a legkülső régiók helyzetének tükrözése a nemzeti energia- és klímatervekben,
- célzott támogatás nyújtása az energiaszegénység által érintett háztartásoknak,
- beruházás a megújuló energiaforrásokból előállított energiába és az energiahatékonyságba a természeti értékek feltárásával; a legkülső régiók támogatása abban, hogy a távoli területeken kisléptékű megújulóenergia-megoldásokat alkalmazzanak az energetikai infrastruktúra hiányosságainak leküzdése érdekében,
- a tengeri megújuló energia fejlesztésének integrálása a tengeri területrendezési tervekbe a tengeri megújuló energiára vonatkozó stratégiában előirányzottaknak megfelelően,
- annak biztosítása, hogy a legkülső régiókat figyelembe vegyék a REPowerEU támogatási intézkedéseiben.

A Bizottság:

- előmozdítja az intelligens hálózatokkal, az energiatárolással, a tengeri energiával és a megújuló energiával kapcsolatos kutatást,
- figyelembe veszi a legkülső régiók sajátosságait az EU napenergia-stratégiájában;
- előmozdítja az innovatív energiagazdálkodással kapcsolatos tapasztalatcserét, pl. az Interreg keretében,
- tanulmányt készít a tiszta energiára való átállásról az EU szigetein, beleértve a legkülső régiókat is; támogatja energetikai átállásukat a „Tiszta energia az EU szigeteinek” kezdeményezés és a NESOI révén.

Körforgásos gazdaság

Az erőforrásimporttól való függőségük, valamint a turizmus és a hulladékexportok által okozott magas hulladékkeletkezés miatt a legkülső régiók nagymértékben profitálhatnak a körforgásos gazdaság megoldásainak előnyeiből. A körforgásos gazdaságra vonatkozó, 2020. évi cselekvési terv¹⁰⁷ előmozdít az e régiókra szabott megoldásokat. A legtöbb legkülső régió kidolgozott a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet, amely kiterjed a fenntartható termelésre és fogyasztásra, valamint a hulladékgazdálkodásra. Az uniós források pedig segíthetnek: az ERFA és az ESZA+ támogathatja az infrastruktúrát és a képzést; a LIFE program különböző projekteket finanszírozhat, például a hulladékgazdálkodás terén, az ETHAA pedig támogathatja a tengeri hulladék gyűjtését és kezelését. 2014 és 2020 között az ERFA támogatott olyan projekteket, például az Azori-szigeteken, amelyek célja a hulladéklerakókból származó hulladék

¹⁰⁵ COM(2022) 108 final.

¹⁰⁶ C(2022) 1890 final.

¹⁰⁷ COM(2020) 98 final.

visszanyerése, a természeti erőforrások fokozott újrafelhasználása és a talaj szennyeződésmentesítése.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a hulladékgazdálkodás terén tett erőfeszítések fokozása, ezen belül is a biohulladék-gazdálkodás és -kezelés körforgásos jellegének erősítése és a hulladék mennyiségének az újrahasználat és a javítás révén történő csökkentése; az alapok pénzügyi eszközökkel való ötvözése és kombinálása, a „Green Assist” eszköz használata,
- a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervek kidolgozása és végrehajtása, valamint a TAIEX-REGIO PEER 2 PEER használata a más regionális hatóságokkal közös tanulás megkönnyítése érdekében.

A Bizottság:

- figyelembe veszi a legkülső régiók sajátosságait a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben előirányzott szelektív hulladékgyűjtési rendszerek harmonizálására irányuló javaslatok során,
- támogatja az erőforrás-hatékonyságot és a körforgásos jelleget ezekben a régiókban; előmozdítja a bevált gyakorlatok cseréjét a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek platformján keresztül.

2.3.2. A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS ELŐMOZDÍTÁSA: AZ ÚJ LEHETŐSÉGEK MEGVALÓSÍTÁSA

A digitalizáció földrajzi elhelyezkedésüktől függetlenül összehozhatja az embereket, a szolgáltatásokat és a vállalkozásokat, és ily módon segítheti a legkülső régiókat a távoli fekvés korlátainak leküzdésében. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó digitális iránytű¹⁰⁸ digitális transzformációra vonatkozó jövőképe iránymutatásul szolgálhat az átálláshoz, ideértve a digitális infrastruktúra kiépítését és a digitális készségek fejlesztését is.

Számos uniós alap támogathatja a digitális infrastruktúrába történő beruházásokat. A Digitális Európa program¹⁰⁹ megerősíti az EU kritikus digitális kapacitásait, és törekszik az Európa és a legkülső régiók közötti digitális szakadék áthidalásának elősegítésére. Az európai digitális innovációs központok 2021–2023-ra szóló munkaprogramja¹¹⁰ arra ösztönzi a tagállamokat, hogy foglalkozzanak legkülső régióik digitális szükségleteivel. Emellett az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz támogathatja a fenntartható infrastruktúrát és hálózati integrációt: a 2021–2025-ös időszakra szóló digitális munkaprogram¹¹¹ támogatást nyújthat a tenger alatti kábelekhöz és a műholdas konnektivitáshoz. Az ERFA továbbra is hozzá fog járulni az inkluzív digitális társadalom kialakításához ezekben a régiókban. Ami a digitális készségeket illeti, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési terv szerint az EU célja, hogy az uniós felnőttek legalább 80 %-a rendelkezzen ilyen alapkészségekkel. Az Európa digitális jövőjének megtervezéséről szóló közlemény¹¹² és a digitális oktatási cselekvési terv célja a digitális oktatás és készségek támogatása. Az ERFA az oktatási infrastruktúrán keresztül továbbra is támogatja a készségfejlesztést.

Ezen túlmenően a biztonságos uniós konnektivitási programra irányuló javaslat¹¹³ úralapú konnektivitási rendszert hoz létre annak érdekében, hogy a kormányzati felhasználók számára világszerte hozzáférést biztosítson a közigazgatásokat összekötő biztonságos műholdas kommunikációs szolgáltatásokhoz. Emellett a Kopernikusz, a Galileo és az EGNOS¹¹⁴ elnevezésű uniós űrutasítási kiemelt kezdeményezések nagyon nagy teljesítményű adatokat és szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek lehetővé teszik a legkülső régiók gazdasági egész ágazatainak – többek között a mezőgazdaságnak és a közlekedésnek – a digitális átállását. Az uniós űradatokat a polgári védelmi szolgálatok és a környezetvédelem nyomon követése terén is használják. A legkülső régiók profitálhatnak az olyan uniós és nemzeti eszközökből, mint a strukturális és beruházási alapok és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, valamint a Horizont Európa program, az InvestEU vagy a Cassini űrvállalkozási kezdeményezés.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a Digitális Európa programmal összhangban a legkülső régiók szükségleteinek figyelembevétele az európai digitális innovációs központok első hálózatába jelentkező szervezetek kijelölése során,
- a digitális infrastruktúra és a konnektivitás finanszírozására adódó lehetőségek kiaknázása

¹⁰⁸ COM(2021) 118 final.

¹⁰⁹ Az (EU) 2021/694 rendelet.

¹¹⁰ C(2021) 7911 final.

¹¹¹ C(2021) 9463 final.

¹¹² COM(2020) 67 final.

¹¹³ COM(2022) 57 final.

¹¹⁴ Az EGNOS által nyújtott szolgáltatásoknak 2026 végére ki kell terjedniük az Európában található földrajzi területekre, köztük az Azori-szigetekre, a Kanári-szigetekre és Madeirára (az Unió űrprogramjának és az Európai Unió Űrprogramügynökségének létrehozásáról szóló (EU) 2021/696 rendelet szerint).

egyrészt az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközben (a tenger alatti kábelek és a műholdas összeköttetések), másrészt a Digitális Európa program keretében,

- a digitális készségek támogatása az oktatásban és képzésben, felhasználva az összes uniós finanszírozási lehetőséget¹¹⁵, többek között a készségfejlesztési paktum keretében megvalósuló készségfejlesztési partnerségek előmozdítását.

A Bizottság:

- elemzi a digitális megoldások elterjedését a legkülső régiókban, és segíti őket abban, hogy megragadják az uniós programok keretében elérhető lehetőségeket és támogatást a legkülső régiók javaslatának megfelelően; feltárja a műholdas hálózatok támogatásának lehetőségeit annak érdekében, hogy minden területen biztosított legyen a konnektivitás,
- a legkülső régiók szükségleteinek fedezése érdekében további központokra vagy szervezetekre tesz javaslatot a tagállamokkal együttműködésben, amennyiben a digitális innovációs központok kezdeti hálózata nem fedezi azok digitális szükségleteit,
- előmozdítja az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét, továbbra is elősegíti a legkülső régiók részvételét a szélessáv-szakértői szolgálatok hálózatában,
- előmozdítja az alapvető digitális jártasságot olyan uniós alapok és programok révén, mint az Erasmus+ és az ESZA+, valamint a fejlett digitális készségeket a Digitális Európa programon keresztül,
- előmozdítja az uniós úradatok, -szolgáltatások és -alkalmazások használatát a legkülső régiók gazdaságainak digitalizálása érdekében.

3. EGYÜTTMŰKÖDÉS MÁS EURÓPAI RÉGIÓKKAL, SZOMSZÉDOS ORSZÁGOKKAL ÉS AZOKON TÚL

Interreg, együttműködés a Globális Európával és a tengerentúli országok és területek finanszírozási eszközei

Elhelyezkedésüknek köszönhetően a legkülső régiók előnyt jelentenek az EU külkapcsolatai, valamint érdekei és értékei népszerűsítése szempontjából. Valódi globális szereplővé teszik az EU-t. Az EU Global Gateway stratégiájával összhangban a szomszédos országokkal és területekkel folytatott együttműködés e régiók gazdasági fejlődéséhez és regionális integrációjához is elengedhetetlen. A nyilvános konzultáció válaszadói ezt az együttműködést az öt legfontosabb prioritás egyikeként jelölték meg. A 2021-ben kezdeményezett, az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok közötti partnerségi megállapodás ösztönzi az AKCS-államok együttműködését a TOT-okkal és a legkülső régiókkal például a kereskedelem, az energia, a digitalizáció, az éghajlatváltozás, a környezetvédelem és a turizmus terén.

Valamennyi legkülső régió részt vesz az Interreg európai területi együttműködési programjaiban, amelyek támogatják a legkülső régiók és a szomszédos országok vagy területek közötti együttműködést. Az együttműködés azonban szabályozási, közigazgatási, költségvetési és politikai kérdések miatt továbbra is korlátozott¹¹⁶. A Bizottság egyszerűsített eljárásokat vezetett be az együttműködés megkönnyítése érdekében: a 2021–2027 közötti időszakban az ERFA (legkülső régiók), a Globális Európa (harmadik országok) vagy a tengerentúli társulásról szóló határozat (TOT-ok) által közösen finanszírozott programok egyetlen szabályrendszer követnek.

¹¹⁵ Az EGSZB ECO/567. sz. véleménye olyan intézkedéseket szorgalmaz, amelyek biztosítják a digitális hozzáférést a legkülső régiókban.

¹¹⁶ Az „Indiai-óceán” Interreg program egyes partnerországai nem ismerik el Mayotte-ot francia legkülső régióként.

A más uniós régiókkal – többek között az Interreg Európa programon keresztül – folytatott együttműködés támogatása mellett az EU az ERFA keretében 281 millió EUR-t különített el a legkülső régiók és szomszédaik közötti együttműködés támogatására, 15 millió EUR-t pedig a TOT-ok és más partnerek közötti együttműködés támogatására, elősegítve az olyan közös projekteket, mint az egyetemi kurzusok, a kórházak közötti együttműködés vagy a pénzügyi eszközök. A Horizont Európa program vagy a LIFE program szintén támogathatja az együttműködést.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- a regionális együttműködésre adódó lehetőségek elemzése és az az előtt álló akadályok leküzdése az Interreg programjain belüli jobb irányításra vonatkozó új egyedi célkitűzés részeként,
- az ERFA felhasználása a más tagállamokkal, nem uniós országokkal vagy TOT-okkal való együttműködésre¹¹⁷.

A Bizottság:

- a kedvezményezettekkel együttműködve elősegíti az ERFA, a Globális Európa és a tengerentúli társulásról szóló határozat által közösen finanszírozott projektek végrehajtását,
- feltérképezi a regionális együttműködési lehetőségeket és az egyes medencékre vonatkozó kihívásokat, azonosítja az együttműködés kulcsfontosságú területeit; lehetőségeket alakít ki és támogatja az együttműködést; előmozdítja a medencék közötti párbeszédet,
- figyelembe veszi a legkülső régiók szerepét és sajátosságait a földrajzi stratégiák felülvizsgálata során; bevonja e régiókat a konzultációs mechanizmusokba a legkülső régiók javaslatának megfelelően.

Kereskedelem

A legkülső régiók nem uniós országokhoz való közelsége kereskedelmi és együttműködési lehetőségeket rejt. Ezek a régiók azonban versenyeznek is a környező országokkal, amelyek alacsonyabb költségek, kevésbé szigorú egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi előírások mellett állítanak elő hasonló árukat.

A Bizottság a szabadkereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalások során továbbra is figyelembe veszi a legkülső régiók érzékeny termékeit, felméri a megállapodások hatását, és potenciális negatív következmények esetén intézkedéseket hoz, többek között védzáradékokat biztosít. Az EU–Indonézia szabadkereskedelmi megállapodásról és a Mexikóval kötendő globális megállapodásról szóló tárgyalásokat alátámasztó fenntarthatósági hatásvizsgálatok eleve elemzik a legkülső régiók érdekeit¹¹⁸. A 2019. évi, az EU és a Mercosur közötti megállapodás rendelkezéseket tartalmaz annak megakadályozására, hogy a Mercosurból származó behozatal zavarokat okozzon e régiók piacain¹¹⁹. Ezzel párhuzamosan a legkülső régióknak meg kell ragadniuk a szabadkereskedelmi megállapodásokban, különösen a földrajzi régiójukban

¹¹⁷ Az (EU) 2021/1060 rendelet 63. cikkének (4) bekezdése értelmében.

¹¹⁸ [Sustainability impact assessment \(SIA\) in support of Free Trade Agreement \(FTA\) negotiations between the European Union and the Republic of Indonesia: Final Report \(Fenntarthatósági hatásvizsgálat az Európai Unió és az Indonéz Köztársaság közötti szabadkereskedelmi megállapodásra irányuló tárgyalások támogatásához: Zárójelentés\) \(ec.europa.eu\); Sustainability Impact Assessment \(SIA\) in support of the negotiations for the modernisation of the trade part of the Global Agreement with Mexico \(Fenntarthatósági hatásvizsgálat a Mexikóval kötött globális megállapodás kereskedelmi részének korszerűsítésére irányuló tárgyalások támogatásához\) \(ec.europa.eu\).](#)

¹¹⁹ [EU–Mercosur kereskedelmi megállapodás: az elvi megállapodás \(ec.europa.eu\).](#)

kínálkozó lehetőségeket a globális és regionális értékláncokba való integráció érdekében¹²⁰. Emellett a Bizottság javaslatot tett a kizárólag a legkülső régiókra vonatkozó egyedi adó- és vámszabályokat előíró uniós jogszabályok meghosszabbítására és javítására, amelyet a Tanács elfogadott¹²¹.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat:

- a legkülső régiók bevonása a kereskedelmi megállapodásokra vonatkozó álláspontjuk kialakításába,
- kereskedelmi lehetőségek azonosítása a legkülső régiók számára, valamint kereskedelmi kapacitásuk és a regionális és globális értékláncokba való integrációjuk támogatása.

A Bizottság:

- a kereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalásokkal összefüggésben továbbra is figyelembe veszi a legkülső régiók aggályait a fenntarthatósági hatásvizsgálataiban,
- tovább fokozza a legkülső régiókban a szabadkereskedelmi megállapodásokról folytatott tárgyalások és azok végrehajtásának átláthatóságát azáltal, hogy biztosítja az érdekelt felek részvételét a civil társadalmi párbeszédekben, konzultációkban és tanácsadó csoportokban a legkülső régiók javaslatának megfelelően¹²²,
- tájékoztatást és tudatosítást végez a legkülső régiókban az EU és harmadik országok között fennálló kereskedelmi megállapodásokban rejlő lehetőségekről;
- előmozdítja a legkülső régiók új uniós kereskedelmi információs szolgálatát, az „Access to Markets” eszközt annak érdekében, hogy segítse a legkülső régiókat a kereskedelmi megállapodások előnyeinek kihasználásában és a nem uniós piacokra irányuló exportban.

Migráció

Egyes legkülső régiókra jelentős migrációs nyomás nehezedik a szomszédos országok részéről. Különösen igaz ez a Kanári-szigetek, Francia Guyana, Mayotte és Saint-Martin esetében. Csak 2019-ben több mint 27 000 ember kísérelt meg beutazni Mayotte-ra (ez a lakosság 10 %-ának felel meg)¹²³, 2021-ben pedig több mint 23 000 ember érkezett a Kanári-szigetekre¹²⁴. A becslések szerint Francia Guyana lakosságának 12 %-a irreguláris migráns. Megfelelő és **testreszabott intézkedésekre** van szükség a legkülső régiók sajátos migrációs kihívásainak kezelése érdekében, például a menedékkérők befogadási feltételeinek és eljárásainak biztosítása, a határigazgatás és -ellenőrzés, valamint a migránsok integrációja tekintetében. Különös figyelmet kell fordítani a kísérő nélküli kiskorúakra.

Az uniós finanszírozás ezeken a területeken támogathatja és kiegészítheti a regionális és nemzeti forrásokat. A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot (MMA), a Határigazgatási és Vízüzemsközt (HAVE), valamint a Belső Biztonsági Alapot (BBA) létrehozó uniós rendeletek szerint az érintett tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az ezen alapok keretében megvalósuló

¹²⁰ Lásd még [a kereskedelempolitika felülvizsgálatáról szóló közlemény \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu).

¹²¹ Az (EU) 2020/1790, az (EU) 2020/1791, az (EU) 2020/1792 és az (EU) 2021/991 tanácsi határozat, az (EU) 2021/2048 tanácsi rendelet.

¹²² A legkülső régiók elnöki értekezlete 2021. novemberi nyilatkozatának, valamint a nyilvános konzultációban részt vevő válaszadók kérésének megfelelően.

¹²³ A francia belügyminisztérium és a tengerentúli területek miniszterének 2021. február 11-i sajtónyilatkozata.

¹²⁴ Forrás: Euromed Rights és UNHCR.

nemzeti stratégiáik és programjaik kezeljék azokat a sajátos kihívásokat, amelyekkel a legkülső régiók a migráció kezelése terén szembesülnek¹²⁵. Emellett a javasolt migrációs és menekültügyi megállapodás¹²⁶ célja az irreguláris migráció megelőzése és a rászorulóknak menedékjogának biztosítása.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- annak biztosítása, hogy az MMA, a HAVE és a BBA keretében megvalósuló nemzeti stratégiák és programok kezeljék a legkülső régiók migrációkezeléssel kapcsolatos sajátos kihívásait az ezen alapokat létrehozó rendeletekkel összhangban; együttműködés biztosítása a migrációval kapcsolatos uniós, nemzeti és regionális stratégiák és programok legkülső régiókban való végrehajtása terén; megfelelő feltételek biztosítása a kísérő nélküli kiskorúak számára,
- a legkülső régiók migrációkezeléssel kapcsolatos kihívásainak kezelését szolgáló szinergiák kialakítása az uniós alapok felhasználása terén, és megfelelő finanszírozás elkülönítése,
- a regionális hatóságok és az érdekelt felek bevonása az ilyen programok kialakításába és végrehajtásába.

A Bizottság:

- figyelemmel kíséri a partnerségi megközelítés alkalmazását a megosztott irányítás alá tartozó nemzeti programozásban és végrehajtásban annak biztosítása érdekében, hogy az MMA, a HAVE és a BBA keretében megvalósuló nemzeti programok kezeljék a legkülső régiókban a migráció sajátos kihívásait, valamint a növekvő fenyegetéseket, amelyekkel a legkülső régiók szembesülnek,
- támogatja a legkülső régiókra irányuló figyelemfelkeltést, valamint ösztönzi a helyi és regionális önkormányzatokat arra, hogy használják ki az uniós alapokban rejlő lehetőségeket a helyi hiányosságok és szükségletek kezelésére; előmozdítja a különböző uniós alapok közötti szinergiákat a migrációs és biztonsági kihívások kezelése érdekében,
- figyelemmel kíséri a migrációs helyzetet a migrációs áramoknak különösen kitett legkülső régiókban, és támogatja a tagállamokat abban, hogy adott esetben testre szabott megoldásokat dolgozzanak ki;
- felhasználja az MMA, a HAVE és a Belső Biztonsági Alap keretében a tematikus eszközökre vonatkozó munkaprogramokat e régiók migrációs kihívásainak megfelelő kezelésére, többek között a kísérő nélküli kiskorúakat támogató intézkedésekre.

4. MEGERŐSÍTETT PARTNERSÉG, PÁRBESZÉD ÉS TÁMOGATÁS

A legkülső régiók sajátosságainak általános érvényesítése továbbra is a Bizottság egyik prioritása annak biztosítása érdekében, hogy az uniós szakpolitikákat, jogszabályokat, alapokat és programokat az EUMSZ 349. cikkének megfelelően ezekhez a régiókhoz igazítsák. A Bizottság politikai döntéshozatala során szisztematikusan figyelembe vette e régiók aggályait. A Bizottság csak 2021-ben közel 30 jogalkotási javaslatban, szakpolitikai kezdeményezésben és munkaprogramban tükrözte e régiók sajátosságait, például a Horizont Európa, az Európai

¹²⁵ Az (EU) 2021/1147 rendelet (64) preambulumbekzdése, az (EU) 2021/1148 rendelet (63) preambulumbekzdése, az (EU) 2021/1149 rendelet (58) preambulumbekzdése mind kijelenti, hogy az érintett tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy nemzeti programjaik kezeljék azokat az egyedi kihívásokat, amelyekkel a legkülső régiók szembesülnek a migráció kezelése során.

¹²⁶ COM(2020) 609 final.

Hálózatfinanszírozási Eszköz, a LIFE, az ETHAA, az Erasmus+ és a Digitális Európa keretében. A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatások¹²⁷ tovább erősítik a területi hatásvizsgálatokat a jogalkotási javaslatoknak az egyes régiókra – köztük a legkülső régiókra – gyakorolt hatásának értékelése céljából.

A legkülső régiók számos új támogatási lehetőséget vehetnek igénybe az uniós politikák keretében, amelyek támogatják őket testreszabott regionális fejlesztési stratégiáik kialakításában, végrehajtásában és finanszírozásában. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy segítse ezeket a régiókat a szükséges reformok és beruházások végrehajtásában, megragadja az uniós programokban rejlő lehetőségeket és szinergiákat, javítsa az adminisztratív kapacitást, és e célból tanácsadó eszközt vezet be. A Bizottság rendszeres magas szintű találkozót és munkacsoport-üléseket tart a legkülső régiókkal és azok tagállamaival, és elkötelezett a párbeszéd megerősítése mellett, hogy jobban megértse az e régiókban élő emberek aggodalmait, és felhívja a figyelmet az uniós szakpolitikákra. Előmozdította a civil párbeszédet és a Europe Direct központok kialakítását ezekben a régiókban.

A Bizottság a következőkre ösztönzi az érintett tagállamokat és a legkülső régiókat:

- legkülső régióként az egyes régiók szükségleteinek megfelelő regionális fejlesztési tervek közös kidolgozása; a szűk keresztmetszetek és a megreformálandó területek azonosítása; konkrét eszközök és komparatív előnyök fejlesztése és az azokba való beruházás; prioritások meghatározása; és ezek megfelelő finanszírozása;
- az uniós szakpolitikai kezdeményezések és jogszabályok, programok és alapok keretében a legkülső régiók számára biztosított valamennyi egyedi lehetőség megragadása,
- az általános közigazgatási kapacitás fejlesztése, részvétel a Bizottság közigazgatási kapacitás bővítésére irányuló kezdeményezéseiben¹²⁸; technikai segítségnyújtás igénybevétele nagy projektek előkészítéséhez; a meglévő uniós eszközök, például a Jaspers használata¹²⁹; a versenyalapú programokban való részvételhez szükséges kapacitás kiépítése,
- a technikai támogatási eszköz használata arra, hogy támogatást kérjenek a kulcsfontosságú reformokhoz, különösen az e közlemény által érintett területeken; különösen üdvözlendő a több régióra kiterjedő alkalmazások, amelyek méretgazdaságosak és lehetővé teszik a bevált gyakorlatok megosztását,
- a Bizottság által a finanszírozási lehetőségekről nyújtott információk helyi szintű terjesztése,
- az adatgyűjtés kiterjesztése a legkülső régiókra a regionális statisztikákban meglévő hiányosságok megszüntetése érdekében.

A Bizottság:

- tanácsadási eszközöket vezet be az egyes legkülső régiók kérésére a regionális fejlesztési tervek, reformok és beruházási menetrendek kialakítása érdekében; előmozdítja az uniós alapok és programok kínálta lehetőségek közötti szinergiákat,

¹²⁷ COM(2021) 219 final.

¹²⁸ Például kísérleti fellépés az OECD-vel a közigazgatási kapacitásépítés előreütemezésére, TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, gyakorló szakemberek REGIO-közösségei, kompetenciakeret, integritási paktumok, szakértőknek szóló képzési program.

¹²⁹ [Európai régiók beruházásait támogató közös program \(JASPERS\) \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu).

- ösztönzi a legkülső régióktól származó, technikai támogatási eszköz igénybevételére irányuló kérelmeket annak érdekében, hogy szakpolitikai területek széles körében testreszabott szakmai támogatásban részesüljenek a reformok kialakításához és végrehajtásához; a koordináló hatóságok segítségével megkeresi a legkülső régiókat a technikai támogatási eszköz országokénti éves bevetése kapcsán,
- a legkülső régiók számára portált hoz létre az uniós alapok, programok és szakpolitikai kezdeményezések igénybevételének lehetőségeiről; tájékoztató ülésorozatot indít e régiók számára az uniós programokról és kiemelt kezdeményezésekről, amelyek megszólítják a kis- és középvállalkozásokat, a nem kormányzati szervezeteket és a nyilvánosságot,
- elemzi és nyomon követi a legkülső régiók és tagállamaik javaslatait (a legkülső régiók elnöki értekezletének 2021. évi nyilatkozata, 2022. évi közös állásfoglalási dokumentum) a legkülső régiók munkacsoportjában,
- érvényesíti a legkülső régiók sajátosságait a kezdeményezésekben, jogalkotási javaslatokban és programokban testre szabott és helyi alapú megközelítésekkel, adott esetben területi hatásvizsgálatokkal;
- továbbra is figyelembe veszi e régiók sajátosságait az állami támogatásokról szóló rendeletek és iránymutatások ágazatokon átívelő felülvizsgálata során az e régiókra vonatkozó uniós állami támogatási jogszabályok meglévő rendelkezései alapján,
- támogatja a közigazgatási kapacitásépítést, a kapcsolódó ütemterveket és integritási megállapodásokat, valamint az irányító hatóságok közötti tudásmegosztást a meglévő eszközök segítségével¹³⁰; támogatja a versenyen alapuló programokban való részvételhez szükséges kapacitást,
- megerősíti a helyi hatóságokkal, a civil társadalommal, a vállalkozásokkal, a nyilvánossággal és a fiatalokkal folytatott kommunikációt és párbeszédet a meglévő struktúrákra, többek között a civil párbeszédre építve,

stratégiai előretékinést dolgoz ki arra vonatkozóan, hogy a legfontosabb tendenciák hogyan fogják érinteni a legkülső régiókat, és a szakpolitikákat ennek megfelelően alakítja ki, valamint előmozdítja az adatgyűjtést a tényeken alapuló szakpolitikához.

¹³⁰

[TAIEX-REGIO PEER 2 PEER \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu) és gyakorló szakemberek közösségei.

KÖVETKEZTETÉS

A legkülső régiókra vonatkozó megújított és megerősített stratégia bizonyítja, hogy a Bizottság szilárdan elkötelezett e régiók fejlődése és jóléte mellett. Ez intézményi kötelezettség az EUMSZ 349. cikke alapján; de politikai szükségszerűség is, tekintettel arra, hogy e régiókban élő 5 millió európai polgár él; valamint gazdasági szükségszerűség is e régiók kiaknázatlan potenciálja miatt, nem utolsósorban a zöld gazdaság szempontjából; ugyanakkor geostratégiai beruházás, amely erősíti e régiók, mint az Európai Unió követői szerepét.

Az emberek középpontba állítása e stratégia és a jövőbeli intézkedések keretében azt is biztosítja, hogy minden uniós polgár – születési vagy lakóhelyétől függetlenül – hozzáférjen oktatáshoz, szakképzéshez, lakhatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és az alapvető életkörülményekhez. A stratégia lehetőséget biztosít a fiataloknak a bennük rejlő lehetőségek kibontakoztatására.

A közlemény ebben a szellemben határozza meg a legkülső régiók fenntartható helyreállításának és növekedésének támogatására irányuló uniós fellépés prioritásait, kiaknázva növekedési potenciáljukat és segítve az e régiók és az Unió többi része közötti életminőségbeli szakadék áthidalását.

Bár egy ilyen törekvéshez határozott uniós szintű kötelezettségvállalásra van szükség, mindenképp az egyes régióktól követeli meg, hogy saját jövőképet alakítsanak ki a fellendüléshez és a növekedéshez. A hasonlóságok ellenére az EU legkülső régiói sokfélék, és fejlődésük útját testreszabottan kell kialakítani a tagállamokkal szoros együttműködésben, az európai prioritásokkal összhangban, a partnerség elvét alkalmazva és az e területeken élő társadalmak valamennyi rétegével folytatott konzultáció segítségével. A fenntartható helyreállításhoz nemzeti és regionális szintű prioritásokra, politikai akaratra, reformokra és közigazgatási kapacitásra van szükség.

A Bizottság elkötelezi magát a párbeszéd megerősítése és az e célból nyújtott testreszabott támogatás előmozdítása mellett. Továbbra is szorosan együtt fog működni a legkülső régiókkal és azok tagállamaival, valamint a többi intézménnyel, nevezetesen az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal annak érdekében, hogy e régiók jellegzetességeit valamennyi vonatkozó uniós szakpolitika tükrözze. Meg fogja kettőzni az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy segítse ezeket a régiókat erősségeik kiaknázásában, megragadják az uniós szakpolitikák, az egységes piac és a pénzügyi támogatások által a jövőjükbe való befektetésre kínált példátlan lehetőségeket.